

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI

Levent Cihan CEYLAN

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE DESTEK EĞİTİMİ
ALMIŞ 5, 6, 7 VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİN
MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı:
Yrd. Doç. Hamit ÖNAL

KIRIKKALE-2014

KİŞİSEL KABUL / AÇIKLAMA

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “Bilim ve Sanat Merkezlerinde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumları” adlı çalışmamı, ilmi ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazdığımı ve faydalandığım eserlerin bibliyografyada gösterdiklerimden ibaret olduğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

Tarih : 06.../03.../2014
Ad-Soyad : Levent Cihan CEYLAN
İmza :

ONAY

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Levent Cihan CEYLAN tarafından hazırlanan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumları” adlı tez çalışması, 06.03.2014 tarihinde jürimiz tarafından Müzik Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı:

İmza

Başkan (Danışman) : Yrd .Doç. Hamit ÖNAL

Üye: Yrd.Doç.Dr.Gökhan YALÇIN

Üye: Yrd.Doç.Dr.Ayşe GÜLER

ÖNSÖZ

Müzik tüm toplumların kültür hayatında yer bulmuş, insan duygularının eşsiz şekilde dile getirilmesinde çok önemli bir yere sahip bir kültür ögesi olarak değerlendirilebilir. Bu bakımdan müziğin genç kuşaklara sevdirmesi, onların ruh dünyalarını zenginleştirmesi ve hayata farklı yönlerden de bakabilmelerini sağlamak için son derece zengin bir araçtır. Son yıllarda Türkiye’de üstün yetenekli çocukları geleceğe daha iyi hazırlamak ve onların potansiyellerini daha üst noktalara çıkartmak ve yeteneklerinden ülke adına daha uygun şekilde faydalanmak için kurulan Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen müzik eğitimini konu alan bu tezin, üstün yetenekli çocuklara verilen müzik eğitimi kalitesinin artırılması ve bu işin daha bilinçli yapılmasının sağlanmasına destek vereceğini ümit ediyorum.

Çalışmalarım süresince yardım ve desteklerini esirgemeyen, kişiliği ve engin bilgisiyle bana yol gösteren tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Hamit ÖNAL’a, tezimin başından sonuna kadar her an yanımda hissettiğim, çalışma disiplini ve kişiliğiyle örnek olan çok değerli arkadaşım Yrd. Doç. Dr. Ahmet BAŞAL’a, tez konumun belirlenmesinde bana ışık tutan ve yardımlarını esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Bayram TAY’a, verilerin analizinde yardımlarını esirgemeyen Mustafa İLGİN’e, tutum ölçeğinin kullanılmasına izin veren meslektaşım Sayın Neslihan ÇİZMECİ KUŞ Hanımefendi’ye, hayatım boyunca örnek aldığım, maddi manevi desteklerini her an yanımda hissettiğim değerli büyüğüm Sayın İbrahim ERCAN’a ve İbrahim KAYALAR’a ve eşim Merve CEYLAN’a teşekkür ediyorum.

Levent Cihan CEYLAN
2014 - Kırşehir

ÖZET

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE DESTEK EĞİTİMİ ALMIŞ 5, 6,7 VE 8 . SINIF ÖĞRENCİLERİN MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI

CEYLAN, Levent Cihan

Yüksek Lisans Tezi – Müzik Bölümü

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Hamit ÖNAL

OCAK - 2014

Ülkemizde müzik eğitiminin kalitesinin ve etkililiğın artırılmasına yönelik olarak çalışmalar uzun bir süreden beri devam etmektedir. Türkiye’de MEB’e bağılı Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen müzik eğitimi de bu çabalara katkı sağlamaktadır. Bu tezin konusu, bilim ve sanat merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin müzik derslerine yönelik tutumlarını belirlemektir. Çalışmanın örneklemini 2012-2013 eğitim - öğretim yılında Türkiye’deki her bir bölgeden yedi Bilim ve Sanat Merkezine devam eden (Kırşehir, Bursa, Antalya, İzmir, Ordu, Malatya, Urfa) ve destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda eğitim gören 154 kız (%45) öğrenci ve 188 (%55) erkek olmak üzere toplam 342 öğrenci oluşturmaktadır.

Bu amaca yönelik öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını belirlemek için 10 alt amaç belirlenmiştir. Betimsel tarama modelinde yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak Çizmeci’nin (2006:123, 124) geliştirmiş olduğı 20 maddeden oluşan ve 5’li likert tipi müzik tutum ölçeğı (Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı: 86) kullanılmıştır. Veri toplama aracının bu çalışmadaki Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı. 97 olarak hesaplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 17.00

(Stastical Package For Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Araştırmada, elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (SD) dağılımları hesaplanmıştır. Bununla birlikte, çoklu değişkenlerle (cinsiyet, sınıf, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, anne meslek, baba meslek, enstrüman çalma durumu, anne enstrüman çalma durumu ve baba enstrüman çalma durumu) karşılaştırma yapmada verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine kolmogorov smirnov normallik testi ile bakılmış ve verilerin normal dağılım göstermediği görülerek iki değişkenli karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi, üç ve daha fazla değişkenlerde de Kruskal Wallis H-testi kullanılmıştır. Tutum düzeyi ise tek örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Kruskal Wallis H-testi analizlerinde anlamlı farklılık bulunduğunda farklılığın kaynağı Tukey HSD testi ile test edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu düzeyde ve yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak çalışmanın en önemli sonuçları arasında kız öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin, erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde olduğu, BİLSEM'lerde müzik eğitimi alan öğrencilerin tutumlarında sınıf düzeyi arttıkça azalma olduğu, BİLSEM'lerde müzik eğitimi alan öğrencilerinden enstrüman çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının herhangi bir enstrüman çalmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu yer almaktadır. Çalışma bulgular ışığında önerilerle tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Bilim ve Sanat Merkezi, Tutum, Üstün Yetenekli Öğrenciler

ABSTRACT

ATTITUDES OF 5th, 6th, 7th, 8th GRADES IN SCIENCE AND ART CENTERS TOWARDS MUSIC LESSONS

CEYLAN, Levent Cihan

Master of Arts – Music Department

Thesis Advisor: Ass. Prof. Hamit ÖNAL

JANUARY - 2014

There have been ongoing studies in Turkey to enhance the quality and effectiveness of music education. Music education provided in Science and Art Centers (SAC) of Ministry of Education in Turkey supports these efforts. This thesis aims to determine the attitudes of students in these centers towards music education. The sample of this study includes 154 female (45%) and 188 male students (55%) totaling 342 from 5th, 6th, 7th and 8th graders receiving education in SAC located in 7 different provinces (Kırşehir, Bursa, Antalya, İzmir, Ordu, Malatya, Urfa) selected from 7 different regions of Turkey. Ten sub-aims were specified to determine the attitudes of students towards music lessons in SAC. Conducted by using descriptive analysis method, music attitude scale consisted of 20 items in a 5 point likert-type (Cronbach's alpha reliability coefficient of: .86) developed by Çizmeçi (2006) was used for data collection. Cronbach Alpha reliability coefficient of this scale was calculated as .97 in this study. SPSS 17.00 (Statistical Package for Social Sciences) was used for the analysis of data. In the study, frequency(f), percentage (%), mean ($\bar{X}$) and standard deviation (SD) were calculated. However, in comparisons between multiple variables

(gender, class, mother education level education level, father education level, mother's occupation, father's occupation, status of playing a musical instrument , status of mother's playing a musical instrument and status of father's playing a musical instrument), to check whether the data has a normal distribution, Kolmogorov-Smirnov normality test was conducted. In comparisons for bivariate analysis Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis H for three or more variables were used since the data represents no normal distribution. Attitude level was analyzed with one sample t-test. When significant differences were found with Kruskal-Wallis H-test, the source of significancy was tested with Tukey HSD test. In the light of the findings, attitudes of students towards music lessons in SAC were found as highly positive. Moreover, the most important findings of our study were that the attitude levels of female students are higher than that of males, that attitude levels of students decrease as the grades increase and that attitude levels of students playing a musical instrument are higher than those of students who do not play a musical instrument. The study was completed with suggestions in line with the findings.

Key Words: Music, Music Education, Science and Arts Center, Attitude, Gifted Students

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KİŞİSEL KABUL / AÇIKLAMA.....	II
ONAY	III
ÖNSÖZ.....	IV
ÖZET.....	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XII
SAYFA.....	XII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XV
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	XVI
BÖLÜM I.....	17
GİRİŞ.....	17
1.1.Problem Durumu.....	17
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	18
1.3. Problem.....	18
1.4. Alt Problemler	18
1.6. Sayılılar	19
1.7. Sınırlılıklar	20
1.8.Tanımlar	20

BÖLÜM II	21
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	21
2.1. Müzik Nedir?	21
2.1. Müzik Eğitimi	22
2.1.1. Ortaokullarda Müzik Eğitimi.....	23
2.1.2. Ortaokullarda Müzik Eğitimi Programı.....	30
2.1.3. Bilim ve Sanat Merkezlerinde Müzik Eğitimi	31
2.1.3.1. Uyum eğitimi programı.....	34
2.1.3.2. Destek Eğitim Programı	34
2.1.3.3. Bireysel Yetenekleri Farkettirici Program (BYF).....	35
2.1.3.4. Özel Yetenekleri Geliştirici Eğitim Programı (ÖYG).....	35
2.1.3.5. Proje Eğitimi Programı.....	36
2.2. Tutum	36
2.2.1. Müzik Eğitimi ve Tutum	37
2.3. İlgili Araştırmalar	38
BÖLÜM III	40
YÖNTEM	40
3.1. Araştırma Modeli	40
3.2. Evren ve Örneklem	41
3.3. Veri Toplama Araçları	51
3.4. Verilerin Elde Edilme Süreci	53
3.5. Verilerin Analizi	53
BÖLÜM IV	55
BULGULAR VE YORUMLAR	55
4.1. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	55
4.2. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	56
4.3. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	58
4.4. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	60
4.5. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	62
4.6. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	63
4.7. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	65
4.8. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	66
4.9. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	68
4.10. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	70
BÖLÜM V	73

SONUÇ VE ÖNERİLER	73
5.1. SONUÇLAR.....	73
5.2. ÖNERİLER	75
KAYNAKÇA.....	77
EKLER.....	80
EK 1. Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği.....	80
EK 2. Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Kullanma İzni.....	83
EK 3. MEB Araştırma İzni	84
EK 4. Milli Eğitim Bakanlığı Bilim Ve Sanat Merkezleri Yönergesi	85
EK 5. Türkiye'deki Bilim Ve Sanat Merkezleri Listesi.....	107
EK 6. Bilim Ve Sanat Merkezleri İçin Uyum Dönemi Etkinlik Planı Örneği	110
EK 7. Bilim ve Sanat Merkezleri İçin Modüllere Göre Program Örneği	111
EK 8. Bilim ve Sanat Merkezleri Ders Seçim Formu Örneği	111

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Örnekleme yer alan okulların bulunduğu illere ilişkin betimsel veriler	41
Tablo 2. Örnekleme yer öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin betimsel veriler	42
Tablo 3. Örnekleme yer alan öğrencilerin sınıf durumuna ilişkin betimsel veriler	43
Tablo 4. Örnekleme yer alan öğrencilerin anne eğitim durumlarına ilişkin betimsel veriler	44
Tablo 5. Örnekleme yer alan öğrencilerin baba eğitim durumlarına ilişkin betimsel veriler	45
Tablo 6. Örnekleme yer alan öğrencilerin anne meslek durumlarına ilişkin betimsel veriler	46
Tablo 7. Örnekleme yer alan öğrencilerin baba meslek durumlarına ilişkin betimsel veriler	47
Tablo 8. Örnekleme yer alan öğrencilerin enstrüman çalma durumuna ilişkin betimsel veriler	48
Tablo 9. Örnekleme yer alan öğrencilerin annelerinin enstrüman çalma durumuna ilişkin betimsel veriler.....	49
Tablo 10. Örnekleme yer alan öğrencilerin babalarının enstrüman çalma durumuna ilişkin betimsel veriler.....	50
Tablo 11. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin beklenen ortalamaya karşı t testi sonuçları	56
Tablo 12. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin cinsiyete ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları	57

Tablo 13. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin cinsiyete ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları.....	57
Tablo 14. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin sınıfa ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları	58
Tablo 15. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin sınıf düzeyine ilişkin Kruskal Wallis H-Testi sonuçları.....	59
Tablo 16. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin sınıf düzeyine ilişkin anlamlı farkın Tukey HSD sonuçları.....	60
Tablo 17. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin anne eğitimine ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları	61
Tablo 18. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin anne eğitim düzeyine ilişkin Kruskal Wallis H-Testi sonuçları	61
Tablo 19. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin baba eğitimine ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları	62
Tablo 20. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin baba eğitim düzeyine ilişkin Kruskal Wallis H-Testi sonuçları	63
Tablo 21. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin anne mesleğine ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları	64
Tablo 22. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin anne meslek durumuna ilişkin Kruskal Wallis H-Testi sonuçları	64

Tablo 23. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin baba mesleğine ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları	65
Tablo 24. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin baba meslek durumuna ilişkin Kruskal Wallis H-Testi sonuçları	66
Tablo 25. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin enstrüman çalıp çalmama durumuna ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları	67
Tablo 26. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin enstrüman çalıp çalmamaya ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları.....	68
Tablo 27. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annelerinin enstrüman çalıp çalmama durumuna ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları	69
Tablo 28. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annelerinin enstrüman çalıp çalmamaya ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları.....	70
Tablo 29. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babalarının enstrüman çalıp çalmama durumuna ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları	71
Tablo 30. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babalarının enstrüman çalıp çalmamaya ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları.....	72

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Örnekleme yer öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi.....	42
Şekil 2. Örnekleme yer alan öğrencilerin sınıf durumuna ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi.....	43
Şekil 3. Örnekleme yer alan öğrencilerin anne eğitim durumlarına ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi	44
Şekil 4. Örnekleme yer alan öğrencilerin baba eğitim durumlarına ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi	45
Şekil 5. Örnekleme yer alan öğrencilerin anne meslek durumlarına ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi	46
Şekil 6. Örnekleme yer alan öğrencilerin baba meslek durumlarına ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi	47
Şekil 7. Örnekleme yer alan öğrencilerin enstrüman çalma durumuna ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi	48
Şekil 8. Örnekleme yer alan öğrencilerin annelerinin enstrüman çalma durumuna ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi.....	49
Şekil 9. Örnekleme yer alan öğrencilerin babalarının enstrüman çalma durumuna ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi.....	50

SİMGELER VE KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
BTSO	:Bursa Ticaret Sanayi Odası
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezi
BYF	: Bireysel Yetenekleri Fark ettirici
ÖYG	: Özel Yetenekleri Geliştirici
$\bar{X}$	: Aritmetik Ortalama
S	: Standart Sapma
N	: Birey Sayısı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın önemi , amacı, alt problemler, araştırma ile ilgili bazı terimler, varsayımlar, kapsam ve sınırlılıklar açıklanmıştır.

1.1.Problem Durumu

Ülkemizdeki müzik eğitimin kalitesinin arttırılmasına yönelik çalışmalar Cumhuriyet'in kuruluş yıllarından günümüze kadar yapılagelmiştir. Günümüzde 4+4+4 sisteminin içinde yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf ortaokul öğrencilerinin müzik ders kitaplarında geniş yelpazede bir müzik birikimi öğrencilere sunulmaya çalışılmıştır. Burada amaç yalnızca bu sınıflardaki öğrencilere müzik parçaları öğretmek değil, aynı zamanda onların müzik dağarcığını geliştirmeye yönelik gerekli bilgilerin aktarılması ve uygulamalı bir eğitimin verilmesidir.

Üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili olarak MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Özel Yeteneklilerin Eğitimi Bölümüne Bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri faaliyet göstermektedir. Bu merkezlere kabul edilen üstün yetenekli öğrenciler, nota yazımında çabuk olmaları, ritim duyguları ve hareket yeteneklerinin gelişmiş olması, melodi ezber kabiliyetlerinin gelişmiş olması gibi bir takım özelliklere sahiptir. Dolayısıyla bu okullara kabul edilen üstün yetenekli öğrencilerin müziksel açıdan eğitimi, verilen eğitim doğru planlandığı ve uygulandığı zaman daha iyi sonuçlar verebilmektedir.

Bu tezin konusu, bilim ve sanat merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin müzik derslerine yönelik tutumlarını tespit etmek ve ortaya çıkan sonuçları karşılaştırmaktır. Müzik derslerinde başarılı olmanın önemli etkenlerinden bir tanesi de diğer derslerde olduğu gibi duyuşsal açıdan öğrencilerin müzik dersine karşı olumlu tutuma sahip olmasıdır. Çünkü verilen müzik eğitimine karşı, eğitimi alan

öğrencilerin olumlu tutumlara sahip olması, eğitimin daha etkili ve verimli olmasını sağlayacaktır. Buna ek olarak müziğe ve müzik dersine olumlu tutuma sahip olan öğrenciler, gelecekteki yaşantılarında daha mutlu, başarılı ve özgüveni gelişmiş bireyler olarak toplumda yerlerini alabilmektedirler.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı Bilim ve Sanat merkezlerinde, destek eğitimi programı süresince, müzik dersi almış öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını belirlemek ve müzik dersine yönelik tutumun bazı demografik özelliklere göre değişip değişmediğini tespit etmektir. Öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunun bilinmesi, onlara verilecek müzik eğitiminin nasıl olması gerektiğine dair önemli fikirler verebilir. Örnek olarak, müzik dersine yönelik tutum düzeyi düşük olan bir öğrenciye doğrudan müzik eğitimi vermek, istenen düzeyde başarının elde edilmesini engelleyebilir. Bu nedenle öncelikli olarak öğrencinin müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu olması , verilen müzik eğitiminin kalitesinin ve etkililiğinin artırılmasında önemlidir. Müzik derslerine karşı olumlu tutumu olan öğrencilerin sosyalleşmeleri, mutluluk düzeyleri ve özgüvenlerinin yüksek olduğu bilinmektedir.

1.3. Problem

Bilsemeler’de destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları nasıldır?

1.4. Alt Problemler

1. BİLSEM’lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri nedir?

2. BİLSEM’lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri cinsiyete göre değişmekte midir?

3. BİLSEM'lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri sınıflara göre değişmekte midir?

4. BİLSEM'lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri anne eğitim durumuna göre değişmekte midir?

5. BİLSEM'lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri baba eğitim durumuna göre değişmekte midir?

6. BİLSEM'lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri anne mesleğine göre değişmekte midir?

7. BİLSEM'lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri baba mesleğine göre değişmekte midir?

8. BİLSEM'lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri, herhangi bir enstrüman çalma durumuna göre değişmekte midir?

9. BİLSEM'lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri, annenin herhangi bir enstrüman çalma durumuna göre değişmekte midir?

10. BİLSEM'lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum düzeyleri, babanın herhangi bir enstrüman çalma durumuna göre değişmekte midir?

1.6. Sayıtlar

1. Öğrencilerin anketleri cevaplama süresince motivasyonları aynı düzeyde tutulmuştur.

2. Ankete katılan öğrenciler, ankette yer alan sorulara samimi ve doğru bir şekilde cevap vermişlerdir.

3. Bu araştırma için hazırlanan ve uygulaması yapılan anketteki sorulara verilen cevaplar doğrudur ve gerçek sonuçları vermektedir.

1.7. Sınırlılıklar

1. Bu çalışma öncelikle 2012 – 2013 eğitim–öğretim yılı bahar dönemi ile sınırlıdır.

2. Türkiye’deki Bilim ve Sanat Merkezlerinden İç Anadolu’da Kırşehir Yusuf Demir Bilim ve Sanat Merkezi, Karadeniz Bölgesi’nde Ordu Dr. M. Hilmi Güler Bilim ve Sanat merkezi, Marmara Bölgesi’nde Bursa (BTSO) Kamil Tolon Bilim ve Sanat Merkezi, Ege Bölgesi’nde İzmir Konak Bilim ve Sanat Merkezi, Akdeniz Bölgesi’nde Antalya Bilim ve Sanat Merkezi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde Şanlıurfa Bilim ve Sanat Merkezi ve Doğu Anadolu Bölgesi’nde Malatya Bilim ve Sanat Merkezi ile sınırlıdır.

1.8.Tanımlar

Müzik: Müzik, duygu ve düşüncelerin belirli kurallara göre seslerle anlatımıdır (Yıldırım, 1982).

Müzik Eğitimi: Müzik eğitimi, “müziksel davranış kazandırma”, “müziksel davranış değiştirme” ya da “müziksel davranış geliştirme” süreci olarak tanımlanır ve bu süreçte bireyin kendisinin müziksel yaşantısı ölçü alınarak daha önceden saptanmış amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol haritası izlenerek önceden belirlenmiş hedeflere ulaşılır (Uçan, 2005:299).

Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM): Üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Özel Yeteneklilerin Eğitimi bölümüne bağlı faaliyet gösteren okul türü.

Tutum: Bloom (1995: 123), öğrencilerin bir derse yönelik tutumlarını “olumlu düşüncelere sahip olma, dersi sevme ya da onunla ilgili olarak olumlu duygusal giriş özellikleri gösterme halinden, bir derse karşı olumsuz düşüncelere sahip olma, dersi sevmeme ya da onunla ilgili olarak olumsuz duygusal giriş özellikleri gösterme haline kadar uzanan iki kutuplu tek bir nitelik olarak ifade etmektedir (Akt: Tay & Akyürek Tay, 2006).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde konuya açıklık getirmek amacıyla; müzik, müzik eğitimi, bilim ve sanat merkezi ve tutum ile ilgili genel bilgiler açıklanmıştır. Literatür taraması yapılarak çalışmayla benzerlik gösteren araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Müzik Nedir?

Müzik çok uzun bir geçmişe sahip ve tüm dünya da toplumların kültürlerinin yapı taşlarından olan önemli bir unsurdur. Tarih boyunca insanoğlu hayatın içerisinde üzüntü, mutluluk, acı, özlem ve aşk gibi insanın doğasını oluşturan duygularını müzikle dışa vurmuştur. Dolayısıyla, müzik duyguların notalara döküldüğü ya da notalarla ifade edildiği evrensel bir dildir.

Alan yazında müzikle ilgili çok çeşitli tanımlamalara rastlamak mümkündür:

Müzik, duygu ve düşüncelerin belirli kurallara göre seslerle anlatımıdır (Yıldırım, 1982). Müzik, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütündür (Uçan, 2005: 10).

Müzik bir güzellik ve eğitim aracıdır. İnsanı yumuşatarak geliştirir (Yönetken, 1993). Müzik; insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanakları veren bir “dil” dir (Tenkoğlu, 2005: 7).

Müzik hayatın her alanında oldukça önemli bir yere sahiptir. İnsanoğlu ve müzik arasında tarihten günümüze oldukça sağlam ve süreklilik arz eden bir ilişki mevcuttur. Sevgilerimizi anlatan aşk şarkıları, özlemlerimizi anlatan gurbet ve sıla türküleri, vefat edenlerimiz arkasından yakılan ağıtlar ve daha niceleri insan ve müzik arasındaki ilişkinin ne kadar yakın olduğunun göstergeleridir.

2.1.Müzik Eğitimi

Eğitim, bireylerin yaşadıkları dünyada varolmasına yönelik olarak bireysel ve toplumsal gelişime katkı sağlayan en önemli değerler ve metotlar bütünüdür. En yaygın olarak kullanılan tanıtımıyla eğitim “bireylerin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1973: 12). Müzik eğitimi de bu noktadan hareketle bir davranış değiştirme ve düşünce biçimi kazandırma eylemi olarak düşünülebilir. Müzik, tarih boyunca insanoğlunun kültürel değerleri arasında önemli bir yere sahip olmuştur. Bu nedenle de hem bireylere müzik eğitimi vermek onları hem kültürel hem de ruhsal açıdan eğitmek anlamına gelir.

Müzik eğitimi, “müziksel davranış kazandırma”, “müziksel davranış değiştirme” ya da “müziksel davranış geliştirme” süreci olarak tanımlanır ve bu süreçte bireyin kendisinin müziksel yaşantısı ölçü alınarak daha önceden saptanmış amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol haritası izlenerek önceden belirlenmiş hedeflere ulaşılır (Uçan, 2005:299). Yıldırım’a göre (1982) müzik eğitimi; genel anlamda müzik sanatının tüm alanlarını ve biçimlerini içine alabilen, bireyleri yaratıcılığa yönelten, okul içi ve okul dışı müzik etkinliklerinin bütünüdür (Akt: Gürkan, 1983: 4) Canbay’a göre (2007) müzik eğitimi, yalnızca bireylerin gelişmesine katkı sağlamakla kalmayıp, onların psiko-sosyal gelişimlerini de etkileyen bir unsurdur. Genel müzik eğitimi ilkokullarda başladığı için, bu başlangıç noktasında verilen eğitimin önemi oldukça belirgindir (Akt: Saruhan, 2008: 21).

Müzik eğitimi yoluyla bireylerin, bu çalışmanın katılımcıları noktasında, çocukların müziksel becerilerine ek olarak müzik dışı becerilerini de geliştirmektedir. Böyle bir eğitim, bireye katkısının yanısıra toplumu kaynaştırıcı ve geliştirici bir değer olduğu için müzik eğitimi son derece önemlidir (Ekşioğlu, 2003). Bu eğitimi alan bireylerin sağlıklı bir ruh gelişimi kaydettikleri ve dolaylı olarak bunun kişilik gelişimlerine de olumlu katkıları olduğu söylenebilir. “Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşim daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir” (Uçan, 2005: 8). Dolayısıyla müzik eğitimi temelde verilen müzik eğitiminin yanısıra içerdiği

unsurlardan dolayı direkt ya da dolaylı olarak çok farklı yönlerden bireyleri yerleştirmektedir.

Günümüzde Türkiye’de maalesef okul programlarında herhangi bir düzenleme yapılmak istendiğinde, müzik dersi ders saati düşürülmesi ya da tamamen kaldırılması olarak ele alınan bir ders halindedir; halbuki yabancı ülkelerde müzik dersinin akademik başarıyı arttırdığı noktasından çıkarak ülkemizin müzik dersini programlarında önemli bir yere oturtmuşlardır (Tarman, 2006, 19). Konu üstün yetenekli öğrenciler olduğunda, onların akademik başarısı ve onlara verilen müzik eğitiminin bu başarıya olumlu etkileri açısından alındığında, ülkemizin geleceği açısından da bu konunun üzerinde önemle durulması gereken bir mahiyet kazandığı düşünülebilir.

2.1.1. Ortaokullarda Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma ya da davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak, belirli müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir” (Uçan, 1997:30).“Müzik ders olarak okullara ilk kez 1870’de İstanbul Muallim Mektebi’nde girdi. Şarkı öğretimiyle sınırlı dersleri bando subaylarıyla Sarayın fâsıl müzikçileri veriyordu. Anadolu’da müzik eğitimi çoğunlukla bilgisiz ve yetersiz kişilerin elinde başladı. Çocuk ve gençlere yönelik bir şarkı dağarı bulunmadığı için derslerde yetişkinler için yazılmış şarkı ve ilahiler söyletiliyordu” (Selanik, 1996: 293).

Cumhuriyet’in kuruluş yıllarından günümüze kadar ülkemizde verilen müzik eğitiminin kalitesinin arttırılmasına yönelik olarak çalışmalar yapılmıştır. Günümüzde 4+4+4 sisteminin içinde yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri ortaokul müfredatı içinde yer almaktadır. İkinci 4 sisteminde yer alan ortaokul öğrencilerinin müzik derslerinde işlenen konular ağırlıklı olarak öğrenci merkezli olup, dersler oyunlaştırılarak anlatılmaktadır. Bu doğrultuda 5, 6, 7 ve 8. sınıf ortaokul öğrencilerinin müzik ders kitaplarında geniş yelpazede bir müzik birikimi öğrencilere sunulmaya çalışılmıştır. Burada amaç öğrencilere yalnızca müzik parçaları öğretmek değil, aynı zamanda onların müzik dağarcığını geliştirmeye yönelik gerekli bilgilerin

aktarılmasıdır. Burada amaçlanan öğrencilerin hem müzikle ilgili bilgi temelini geliştirmek hem de bu temeli sağlamlaştıracak uygulamaya yönelik olarak çalışmalar yaptırmaktır. 5, 6, 7 ve 8. sınıf ortaokul öğrencilerinin müzik ders kitaplarında yer alan konular aşağıdaki gibidir:

5. Sınıf Müzik Kitabında Bulunan Konular:

1. İstiklal Marşı
2. Ses Nasıl Oluşur
3. Müzikte Yeni Sesler, Yeni Notalar Öğreniyorum
4. Ezgiler Çalıyorum
5. Önemli Gün ve Haftalar
6. Farklı Ritimler Ve Farklı Ezgiler
7. Müzikte Hız ve Gürlük
8. Ritim Oluşturalım
9. Farklı Müzik Türlerini Tanıyalım
10. Atatürk ve Müzik
11. Ezgileri Yazıyorum

5. Sınıf Müzik Kitabında Bulunan Şarkı Dağarcığı

1. İstiklal Marşı
2. Sağlık Öğütleri
3. Masal
4. Atam
5. Çanakkale Türküsü
6. Cumhuriyet Marşı
7. Ha Buradan Aşağı
8. Dere Geçit Vermezse
9. Uzun Uzun Kavaklar
10. Gel Bize Katıl Bize
11. Madımak
12. Oturmuş Kapıya
13. Dağı Duman Duman Olanın

14. Şeftali Ağaçları
15. Drama'nın İçinde
16. Manastır Türküsü
17. Vardar Ovası
18. Okul Sevgisi
19. Kuş Uçar
20. Çayır Çimen Geze Geze (Yaşar, Çelik, Şendağ, 2013: 95).

6. Sınıf Müzik Kitabında Bulunan Konular:

1. Milli Marşımız
2. Müziğin Dili
3. On Altılık Notalar
4. Atatürk
5. Hece Bağı
6. Müzikte Çok Seslilik
7. Yurdumuzda Müzik Türleri
8. Müzik ve Dans
9. Ritim Kalıbı İle Eşlik
10. Uzatma Bağı ve Çoğaltma Noktası
11. İnsan Sesinin Oluşumu
12. Atatürk ve Müzik
13. 6/8 'Lik Şarkılarla Dans Edelim
14. Atatürk'ün Müzik Sevgisi
15. 5/8 lik Şarkılar
16. Sesin Değişimi
17. Marşlar
18. Kendi Ezgimi Oluşturuyor

6. Sınıf Müzik Kitabında Bulunan Şarkı Dağarcığı

1. Üç Şey
2. İğne Battı
3. Malatya
4. Bahçeye İndim Ki
5. Silifke'nin Yoğurdu
6. Mavi Yeleğin Oğlan
7. Cilveloy
8. Çok Çalışkan Olmalıyız
9. Sağlık
10. Süt İçtim
11. Kapat Gözlerini
12. Samanyolu
13. Yollarda Aradım İzlerini
14. Süpürgesi Yoncadan
15. Çağrı
16. Kahraman
17. Karlı Dağlar
18. Akvaryum
19. Neşeli Günler
20. Sazıma
21. Yurdumda
22. Bilal Oğlan
23. Bülbülüm Altın Kafeste
24. Dere
25. Üç Elma
26. Okula Başladık
27. Atatürk
28. Yenice Yolları
29. Sevgi Çiçekleri
30. Cumhuriyet Marşı
31. Gençlik Marşı (Çelik, Şendağ, 2013: 36).

7. Sınıf Müzik Kitabında Bulunan Konular:

1. Milli Marşımız
2. Müziği Öğreniyorum
3. Müziği Çözümlüyorum
4. Ata'mı Dinliyorum
5. Atatürk'ün Türk Müziğine Verdiği Önem
6. Benim Ritim Kalıbım
7. Çalgı Toplulukları
8. İnsan Ses Gruplarını Öğreniyorum
9. Müzikte Çok Seslilik
10. Müzikte Dizi, Kavram Ve Makamlar
11. Müziği Yaşıyorum
12. Dünyanın Müzik Renkleri
13. Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri
14. Kendi Ezgimi Oluşturuyorum
15. Gösteri Zamanı

7. Sınıf Müzik Kitabında Bulunan Şarkı Dağarcığı

1. İstiklal Marşı
2. Tembel Türküsü
3. Ha Buradan Aşağı
4. Sunalar
5. Hiç Kırma Kimseyi
6. Horozumu Kaçtırdılar
7. Oyun
8. Ata'm
9. Onuncu Yıl Marşı
10. Atatürk Marşı
11. Yangın Olur Biz Yangına Gideriz
12. Saray Yolu
13. Güzel Anadolu
14. Tabiatın Dili

15. Atatürk'üm Kanonu
16. Yangın Var
17. Neşeli Ol
18. Kırlara Doğru
19. Sarı Mendil
20. Hey Güzeller
21. Kahraman
22. Yemeni Bağlamış
23. Bilmem Şu Feleğin
24. Kanon
25. Oyun
26. Gençlik Marşı
27. Dere Geliyor Dere (Çelik, Şendağ, 2013: 102).

8. Sınıf Müzik Kitabında Bulunan Konular

1. Milli Marşımız
2. 9/8 'Lik Aksak Ölçü
3. Çalalım Söylüelim
4. Marşlarımız
5. Atatürk
6. Ses Değiştirici İşaretler
7. Müzikte Diziler Ve Makamlar
8. Senkop (Askatım)
9. Ritim Kalıbı
10. Sanat Ve Müzik
11. Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri
12. Geleneksel Türk Müzikleri
13. Kendi Ezgimi Oluşturuyorum
14. Müzikte Çok Seslilik
15. Ezgilerimiz
16. Atatürk Ve Müzik

8. Sınıf Müzik Kitabında Bulunan Şarkı Dağarcığı

1. İstiklal Marşı
2. Çayır Çimen Geze Geze
3. Oynaya Oynaya Gelin Çocuklar
4. Değirmen Üstü Çiçek
5. Vatan Marşı
6. Sakarya Marşı
7. Sonbahar
8. Hoş Bilezik
9. Ömürde Çiçek Gibi
10. En Güzel Şarkılar Yurduma
11. Divane Aşık Gibi
12. Rüya Gibi Her Hatıra
13. İzmir'in Kavakları
14. Mutlu Bir Yılın Özlemi
15. Vatan
16. Müzik
17. Zeytinyağlı Yiyemem
18. Horon
19. Yollarda Aradım İzlerini
20. Mutluluk Şarkısı
21. Gel Gidelim Bizim Köye
22. Yeni Dünya Senfonisi
23. Türk Marşı
24. Nazende Sevgilim
25. Dillirga
26. Anayurt Marşı
27. Gençlik Marşı
28. Cielito Lindo
29. Kalinka
30. Love Me Tender (Çelik, Şendağ, 2013: 166).

2.1.2. Ortaokullarda Müzik Eğitimi Programı

İlköğretim müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir. Dolayısıyla program; 1968, 1984 ve 1994 yılı müzik dersi öğretim programı içerik ve yaklaşımları da göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve MEB İlköğretim Genel Müdürlüğüne teşkil edilen Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından geliştirilmiştir.

Müzik Dersi Öğretim Programı; giriş, vizyon, temel yaklaşım ve yapı, öğrenme-öğretme süreçleri, kazanımlar, ölçme ve değerlendirme, sözlük ve kaynakça bölümlerinden oluşmaktadır. Programda, öğrenme-öğretme sürecine ilişkin olarak; etkinlik örnekleri ve ölçme ve değerlendirme süreçlerine yer verilmiştir. Bu etkinliklerin bire bir kullanımının yanı sıra, öğretmenler de programın yaklaşımına uygun olarak verilen örnek etkinliklerden yararlanarak yeni etkinlikler geliştirebilirler.

Müzik Dersi Öğretim Programı hazırlanırken, öncelikle aşağıda yer alan temel hususlar göz önünde tutulmuştur;

- Anayasa, yasa ve yönetmeliklerde ifadesini bulan Türk Milli Eğitimi'nin esasları,
- Atatürk ilke ve inkılâpları,
- Türk toplumsal-kültürel yaşamına ilişkin beklentiler,
- Sanatın / müziğin insan eğitimi ve yaşamındaki yeri ve önemi,
- Kalkınma planlarıyla bireylere kazandırılmak istenen davranışlar,
- Detaylı kaynak taramasının yanı sıra örneklem olarak seçilen sınıf ve branş öğretmenleriyle, akademisyenlere uygulanan anketlerden elde edilen bulgular,
- İlköğretim Genel Müdürlüğü Müzik Özel ihtisas Komisyonu'nca belirlenmiş öğrencilerden beklenen müzikle ilgili beceriler.

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde ise program çalışmasında bu ilkeler göz önünde bulundurulmuştur:

- Müzik Dersi Öğretim Programı öğrenci merkezli olmalıdır.
- Öğrenciler edilgen durumda değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilmelidirler.
- Öğrenilecek her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürülmelidir.
- Programın uygulanma sürecinde; bireylerin yetenek ve yaratıcılıklarının geliştirilmesine önem verilmelidir.
- Öğrenilen her bilgi, mutlaka pratiğe dönüştürülebilir nitelikte olmalıdır.
- Müziğin içselleştirilebilmesi, ancak müzik dersinin yaşanarak ve yaratılarak incelenebilmesi ile mümkündür.
- Genel müzik eğitiminde uygulamalar yoluyla bilgiye ulaşılmalıdır.
- Müzik eğitimi; kavramlar ve kurallar yolu ile değil, müziğin tüm boyutlarının eyleme dönüştürülmesi ve hissettirilmesi ile gerçekleşmelidir.
- Nota öğretimi amaç değil, yalnızca araç olmalıdır.

Müzik dersi öğretim programı “Dinleme - Söyleme - Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü ” adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oluşturulmuş ve bu alanlar içerikleri bakımından tamamen birbirleri ile sıkı bir bütünlük ilişki içerisinde. 2006 yılında hazırlanan İlköğretim programı (1-8. Sınıflar) içerisinde öğrenci merkezli bir anlayışı benimseyen Yapılandırmacı Yaklaşım ve Çoklu Zeka kuramları üzerine kurgulanmıştır (MEB, 2007).

2.1.3. Bilim ve Sanat Merkezlerinde Müzik Eğitimi

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi ile ilgili olarak MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Özel Yeteneklilerin Eğitimi Bölümüne Bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri faaliyet göstermektedir. Bu programa öğrenci kabulü 2 aşamalı yapılmaktadır. Birinci aşamada MEB’e bağlı Özel Öğretim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan teste dayalı bir baraj sınavı uygulanmaktadır. Bu baraj sınavından BİLSEM MYK tarafından belirlenen ve Genel

Müdürlükçe onaylanan kontenjanın dört katı kadar öğrenci, bireysel incelemeye (WISC-R testine) alınır. Bireysel inceleme sonucunda toplam puanı 130 ve 130'un üzerinde (Dünya Sağlık Örgütü tarafından 130 ve üstü zekaya sahip kişiler üstün zekalı kabul edilmektedir) olan öğrenciler üstün zekalı olarak kabul edilip; Bilim ve Sanat merkezlerinde eğitim ve öğretim almaya hak kazanırlar.

2008 yılına kadar I. aşamayı geçen öğrenciler, Bilim ve Sanat Merkezlerine Müzik alanında eğitim alabilmek için, müzik öğretmenlerinden oluşan bir komisyon tarafından yetenek testine tabi tutuluyordu. Bu komisyonun onayladığı öğrenciler, Müzik eğitimi almaya hak kazanıyorlardı. Fakat 2008 yılından sonra, bu uygulama BİLSEMlere bırakılmıştır. Daha sonra WISC-R testini geçen öğrencilerden uyum ve destek programını bitirip, içlerinden müziğe karşı yetenekli ve istekli olan öğrenciler Müzik Eğitimi için seçilmektedir.

BİLSEM'lerde eğitim almaya hak kazanan öğrenciler öncelikle 6 haftalık uyum eğitim programına tabi tutulurlar. Daha sonra her öğrenci için zorunlu olan destek eğitimi programı uygulanır. Bu program 1 ile 2 yıl arasında değişim göstererek tamamlanır. Destek eğitim programında Müzik alanında seçilen yetenekli öğrenciler 1 ile 2 yıl arasında Bireysel Yetenekleri Farkettirici Programa (BYF) alınır. Bu eğitim tamamlandıktan sonra, öğrenciler 1 yıl süren Özel Yetenekleri Geliştirici Programa (ÖYG) devam ederler. Daha sonra, Proje Eğitim Programına tabi tutularak (Lise Son Sınıf), bu programı da tamamlayan öğrencilere sertifika verilir. Destek eğitiminden başlayıp, BYF, ÖYG ve proje programına geçen öğrenciler bir üst programa öğretmenler kurulu kararıyla geçirilirler. Devamsızlığı olan ve derslerde başarı gösteremeyen öğrenciler oy birliği ile (kurul kararı ile) aynı programda tutulup bir üst programa geçirilmezler.

Müziksel açıdan ele alındığında, üstün yetenekli çocuklar için aşağıdaki vasıflar tanımlanmıştır:

1. Hızlı ve kolay öğrendikleri için, nota yazımında çabakturlar.
2. Ritim duyguları ve hareket yetenekleri fazlasıyla gelişmiştir.

3. Duydukları melodileri kolay hatırlar ve tekrarlama gücüne sahiptirler.
4. Kavramlar arası ilişkileri tespit etme ve detayları rahatlıkla gözleme kabiliyetlerinden dolayı, notaları belleklerine çok kısa zamanda yerleştirirler ve notalarla, nüanslar arasında hemen bağlantı kurarlar.
5. Dikkat bellekleri her zaman çok açık ve çok iyi gözlemci olduklarından, notaları bestecinin kendi kişisel özellikleri ve yazılan zamanın özelliklerine uygun olarak detaylayabilir ve eserler arasında kıyaslama yapabilirler.
6. Merak seviyeleri üst noktalarda olduğu için, bir esere ait bütün bilgileri hemen kavrayabilirler.
7. Hayalleri güçlü olduğu için, farklı enstrümanlar için eserler yazabilirler.
8. Müzik yeteneği olan ve geliştirilebilen diğer insanlara kıyasla göz önündedirler ve başarıları mutlaktır.
9. Çalışmalarında hızlı düşünme, çabuk sonuca varma, hızlı ilerleme söz konusudur.
10. Küçük yaşta beliren bir idealizm söz konusudur.
11. Yüksek bir konsantrasyon kabiliyeti, ciddiyet çalışmalarında çok önemlidir.
12. Farklılık arayışı içerisinde olduklarından orijinal besteler yapabilme gücüne ve yeteneğine sahiptirler.
13. Matematiksel düşünme yetenekleri gelişmiş olduğu için ustalıkla enstrüman çalabilirler.
14. Müzikal aktivitelerle yaşamak, sürekli arayış içerisinde olmak, onlar için kaçınılmazdır.
15. Duygu ve deneyimlerini enstrümanına aktarma, vücut dilini kullanabilmede çok başarılıdır.

16. Müzik sanatı ile diğer sanat dalları arasında farklı bir iletişim kurabilme, bilgilenme gücüne sahiptirler (Malkoç, 2004.).

2.1.3.1. Uyum eğitimi programı

Uyum programının amacı öğrencilere Bilim Sanat Merkezini tanıtmak; bu merkezin işlevini, amacı, merkezde bulunan öğretmenler hakkında bilgi vermektedir. Aynı zamanda bu süreçte öğrenciler merkezde bulunan diğer öğrencileri tanıyıp, onlarla kaynaşırlar. Uyum programı bir nevi alıştırmaya programıdır ve 6-10 arasında sürmektedir. Burada öğrenciler haftada 2 gün toplam 6 saat Bilim Sanat Merkezine gelirler.

Uyum Eğitimi Programında Müzik Birimi olarak yapılan etkinliklerden bazıları şunlardır:

- Devinimsel hareketlerle ritim oyunu
- Orff çalgılarını kullanarak ritim tutma
- Bir müzik eserini dinleyip içerisindeki çalgı aletlerini ayırt edebilme
- Herhangi bir şarkıyı kuvvetli ve zayıf zaman ayırımı yaparak dinleme ve söyleme
- Duyduğu bir ezgiyi tekrarlama oyunu

Bu etkinliklerle amaçlanan şey; öğrencilere müziği ve müzik dersini sevdirmek; çalgı aletlerini tanıtmak ve müzik eğitimi almak isteyen öğrencilere Müzik Birimini tanıtmaktır.

2.1.3.2 Destek Eğitim Programı

Destek eğitimi programı 5 alt modülden oluşmaktadır. Bu modüller her ders öğretmeni tarafından kendi dersine uyarlanarak ders planı ve programı oluşturulur. Bu modüller şunlardır:

1. İletişim Becerileri
2. Grupla Çalışma Teknikleri

3. Öğrenme Yöntemleri
4. Problem Çözme Teknikleri
5. Bilimsel Araştırma Teknikleri

Destek Eğitimi Programı sürecine gelen öğrencilere, İletişim Becerileri, Grupla Çalışma Teknikleri, Öğrenme Yöntemleri, Problem Çözme Teknikleri ve Bilimsel Araştırma Yöntemleri modüllerini müzik ile ilişkilendirilerek müzik dersi ve yanında temel müzik bilgileri verilir. Destek eğitiminde öncelikli amaç temel müzik bilgilerini verme ve öğrencilerin müzikal yeteneğini ölçmektir. Müzikal yeteneğini ölçmek için ritim, ezgi belleği, şarkı söyleme gibi faaliyetler yapılır. Bu alanda başarılı olan öğrenciler tespit edilip bir sonraki program olan Bireysel Yetenekleri Farkettirici Programa (BYF) geçirilir.

2.1.3.3. Bireysel Yetenekleri Farkettirici Program (BYF)

Destek eğitimi programından müzikal anlamda yetenekli öğrenciler seçilip BYF programına geldiklerinde , bu yeteneklerini geliştirici çalışmalar ve planlamalar yapılır. Yapılacak olan planlamalar öğrenci merkezli olup,bire bir eğitim yapılmaktadır. BYF eğitim programında yetenekli olan öğrencilere, temel müzik bilgilerinin yanında, solfej eğitimi, ritim eğitimi, enstrüman eğitimi, ses eğitimi ve ezgi belleğini geliştirici çalışmalar yapılmaktadır.

BYF eğitimi programında öğrencilere ders planlaması yapılırken, ortaokul müzik ders kitaplarından, çalgı eğitimi yapılırken güzel sanatlar lisesi ders müfredatı planlarından, öğrenci hangi enstrümanı seçmişse o enstrümanla ilgili günümüzde kullanılan çalgı eğitim metotlarından faydalanılarak ders plan ve programı yapılır. Bu programda Enstrüman eğitimine başlayan öğrenci müzik dersine karşı tutum düzeyi daha yükselmiştir.

2.1.3.4. Özel Yetenekleri Geliştirici Eğitim Programı (ÖYG)

Destek eğitimi programında temel müzik bilgilerini almış, BYF eğitimi programında ses eğitimi ve çalgı eğitimini almış öğrenciler bir üst programda daha da yoğunlaşmış ve tamamen bireysel eğitime dayalı ÖYG programına başlarlar. Bu

program öğrencinin artık müzikal anlamda aldığı eğitimi çalgı eğitimiyle ve söylemeyle pekiştirilmesi, bunları konser ve özel hafta ve günlerde sunması amaçlanmaktadır. Bu program da öğrenci çalgı eğitimine daha da yoğunlaşmış, kendi enstrümanıya bütünleşmiş ve başarıyla çalıp söyleme aşamasına gelmiş öğrencilerdir.

ÖYG eğitimi programında başarılı olan öğrenciler kurul kararıyla bir üst ve son program olan proje programına geçirilirler.

2.1.3.5. Proje Eğitimi Programı

Proje eğitimi programına başarıyla gelen öğrenciler artık hedeflenen, tek başına veya orkestra ile çalıp söyleme yeteneğine sahip öğrenciler olarak yetiştirilir. Yıl sonunda veya dönem içerisinde ki önemli etkinliklerde görev alıp tek başına konserler verir, çalıp söylerler. Bu programda öğrenciler , artık daha profesyonel çalıp, çalgı eğitiminin de üst seviyelerde eserler çalıp söylerler.

Bu dönemden sonra öğrenci hedeflenen ölçüde yeteneklerini en üst düzeye çıkartmıştır.

2.2. Tutum

Tutum, Thurstone (1931) “Psikolojik bir objeye yönelen olumlu veya olumsuz bir yoğunluk sıralaması ve derecelemesidir” diye tanımlarken Alport (1935) tutumu “yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duygusal ve zihinsel hazırlık durumudur” şeklinde tanımlamaktadır (Akt: Tavşancıl, 2006: 65). Buradan tutumun davranışlar üzerinde yönlendirici ve etkileyici bir unsur olduğunu görmekteyiz.

Bloom (1995: 123), öğrencilerin bir derse yönelik tutumlarını “olumlu düşüncelere sahip olma, dersi sevme ya da onunla ilgili olarak olumlu duygusal giriş özellikleri gösterme halinden, bir derse karşı olumsuz düşüncelere sahip olma, dersi sevmeme ya da onunla ilgili olarak olumsuz duygusal giriş özellikleri gösterme

haline kadar uzanan iki kutuplu tek bir nitelik olarak ifade etmektedir (Akt: Tay & Akyürek Tay, 2006). Bu bağlamda, bir konuya ya da bir derse karşı olan öğrenci tutumları, o derse karşı ilgiyi ve büyük olasılıkla başarıyı etkileyecektir. Dolayısıyla öğrencilerin bir derse olumlu tutum sergilemeleri o dersteki başarıyı artırması açısından önemlidir.

2.2.1. Müzik Eğitimi ve Tutum

Tutum, bireylerin bir olay veya durumu algılamalarında olumlu ya da olumsuz tavır sergilemelerinde son derece belirleyici bir öneme sahiptir. Söz konusu belirleyicilik müzik ve müzik eğitimi içinde geçerlidir. Abeles, Hoffer ve Klotman (1994), müziğe yönelik olarak geliştirilecek olumlu tutumların müzik eğitiminin en önde gelen hedefleri arasında göstermişlerdir. Bu bağlamda, müzik eğitiminde öğrencilerin hedeflenen kazanımlara ulaşılmasında, müzik eğitiminde pek çok girdi ile ilişkili olduğu alan yazında ifade edilen müziğe karşı olumlu öğrenci tutumlarının geliştirilmesi son derece önemlidir.

Müziğe karşı geliştirilen bu olumlu tutumlar direkt olarak verilen müzik eğitiminin başarılı olmasında etki edecektir. Aynı doğrultu da Özmenteş (2005) müziğe ilişkin tutumların müzik eğitiminin etkili olmasında önemli olduğunu ve ayrıca müzik eğitiminin öğrencilerin hem bilişsel hem de duyuşsal gelişmelerinde önemli bir paya sahip olduğunu dile getirmiştir. Dolayısıyla, öğrencilerin müziğe karşı olan tutumlarının olumlu olması müzik eğitiminin en başta gelen hedefleri arasında olması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Tutum üzerine yapılan araştırmalarda tutumun erken yaşlarda yerleştiği (Kocabaş, 1997, s. 141) duyuşsal özelliklerin geliştiği ilkökul döneminin tutumların belirginleşmeye başladığı dönem olduğu dile getirilmekte ve bu sebeple bu dönemin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Köksal, 1998; Ülgen, 1994, 25). Bu bakımından, müziğe karşı öğrenci tutumlarının olumlu olmasına sağlamak için, söz konusu tutumların erken yaşlarda gelişmesini sağlamak önemlidir. Erken yaşlarda öğrencilerde müziğe karşı geliştirilen olumlu tutumlar, hem onların müziği sevmesini hem de onlara verilen müzik eğitiminin başarısını artıracaktır.

BİLSEM’lerde verilen eğitimin ilköğretimin ilk kademesinden lisenin son senesine kadar devam ettiği düşünüldüğünde, bu süreçte öğrencilerde geliştirilecek müziğe karşı olumlu tutumların aldıkları müzik eğitiminin başarısını da direkt olarak etkileyecekleri açıktır.

2.3. İlgili Araştırmalar

Nacakcı’nın (2006) Ankara ilinde MEB’e bağlı ilköğretim okullarında 480 ilköğretim öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada, katılımcıların çoğunluğunun müzik dersine ilişkin olarak olumlu tutum sergiledikleri sonucuna varmıştır. Çalışmada, cinsiyet değişkeni değerlendirildiğinde, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla müzik dersine karşı daha olumlu bir tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. Ayrıca ebeveynlerin eğitim durumu ve gelir düzeylerinin müzik dersine karşı öğrencilerin tutumlarında etkisi olmadığı belirtilmiştir.

Öztopalan’ın (2007) özel okullar ve devlet okullarının 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencileri üzerinde müzik dersine yönelik tutum ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için yaptığı çalışmada, her iki okul türünde söz konusu tutumlar ve akademik başarı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki tespit etmiştir. Ayrıca çalışmada, devlet okullarındaki öğrencilerin müzik dersine karşı tutumlarında diğer okul türündeki öğrencilerin tutumları arasında, devlet okulundaki öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Saruhan’ın (2008) ilköğretim 6, 7 ve 8. Sınıftaki 390 öğrenci üzerinde müzik dersi tutumlarını farklı değişkenler açısından ele aldığı çalışmasında, okul dışında müzik dersi alanların almayanlara göre müzik dersine karşı daha olumlu bir tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. Saruhan’da Nacakcı (2006) gibi kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla müzik dersine karşı daha olumlu bir tutum sergiledikleri tespit etmiştir.

Kocaarslan'ın (2009) müzik dersine karşı tutum, müzikal özgüven ve motivasyon arasındaki bağlantıları ve bu bağlantıların ne tür değişkenlere göre farklılık göstereceğini ortaya koymak amacıyla genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, öğrencilerin müzik dersine karşı tutumları ve özgüven arasında anlamlı bir fark olmadığı gibi; müzikal özgüven ve motivasyon düzeyleri arasında da anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı bulunmuştur.

Yıldız (2010) BİLSEM'lerin Bireysel Yetenekleri Farketirci Program" "Özel Yetenekleri Geliştirici Program" ve "Proje Programı" eğitim gören 269 öğrenci ve bu öğrencilerin velileri (238) ve öğretmenlerinin (170) görüşünü almak için bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmanın bulgularından bizim çalışmamız ile ilişkilendirebileceğimiz en önemli sonuç öğretmen, öğrenci ve velilere göre; BİLSEM öğrencilerin yaratıcı düşünce becerilerinin gelişmesine yüksek düzeyde katkı sağladığıdır. Özellikle öğrencilerin görüşlerinde bu noktada anlamlı düzeyde bir olumluluk tespit edilmesi önemlidir. Müzik eğitimi de yaratıcı düşünme gerektiren bir alan olduğu için, öğrencilerin BİLSEM'lerin yaratıcı düşünme biçimlerine katkı sağladığı görüşü, BİLSEMler'de verilen Müzik eğitiminin daha etkili ve verimli olabilmesi için önem arzettiği düşünülebilir.

Özmenteş'in (2012), ilköğretim düzeyindeki 246 öğrenci üzerinde, evdeki müziksel ortamlar ile müzik dersine yönelik tutumları ve kişisel değişkenleri arasındaki ilişkileri ortaya koymak için yaptığı çalışmasında, evde müzik üretme, evde müzik tüketme , anne ve baba konser tutumu bağlamında değerlendirdiği evdeki müzik ortamında; özellikle evde müzik tüketme ve üretme boyutları ile müzik dersine yönelik tutumlar arasında önemli ilişkiler tespit etmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin elde edilme süreci ve verilerin çözümü kısımları açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin farklı değişkenlere göre durumlarını belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır (Karasar, 2005: 77). Bununla birlikte betimsel araştırma; yaşayanların, hâlihazırda var olanların, yaşananların ne olduğunun betimlenip açıklanarak ortaya konulması olarak ele alınabilmektedir (Sönmez ve Alacapınar, 2011: 46). Betimsel araştırmalar, kesitsel, boylamsal ve geçmişe dönük araştırmalar olarak sınıflanabilir (Fraenkel ve Wallen, 2006; Gorard, 2006: Johnson ve Christensen, 2004’den Akt. Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012: 178). Bu araştırma yaşayanların, hâlihazırda var olanların yani BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerden bir kısmı üzerinde ve bir seferde ölçümlerle veri toplandığından kesitsel betimsel tarama modelindedir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2012-2013 eğitim - öğretim yılında Türkiye'deki her bir bölgeden birer tane, tesadüfen seçilmiş , Bilim ve Sanat Merkezine devam eden , destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşturmaktadır.

Bu çalışma evreninden örneklem seçimi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Türkiye'deki coğrafi bölgeler temel alınarak her bölgedeki Bilim ve Sanat Merkezleri kendi bölgeleri içinde listelenmiş ve tabakalandırılarak alt evrenler oluşturulmuştur. İkinci aşamada bu alt evrenlerde yer alan okullardan seçkisiz olarak bir'er okul (il) belirlenmiştir. Araştırma örnekleme alınan öğrencilerin demografik özellikleri aşağıdaki tablolar yoluyla verilmiştir:

Tablo 1. Örnekleme Yer Alan Okulların Bulunduğu İllere İlişkin Betimsel Veriler

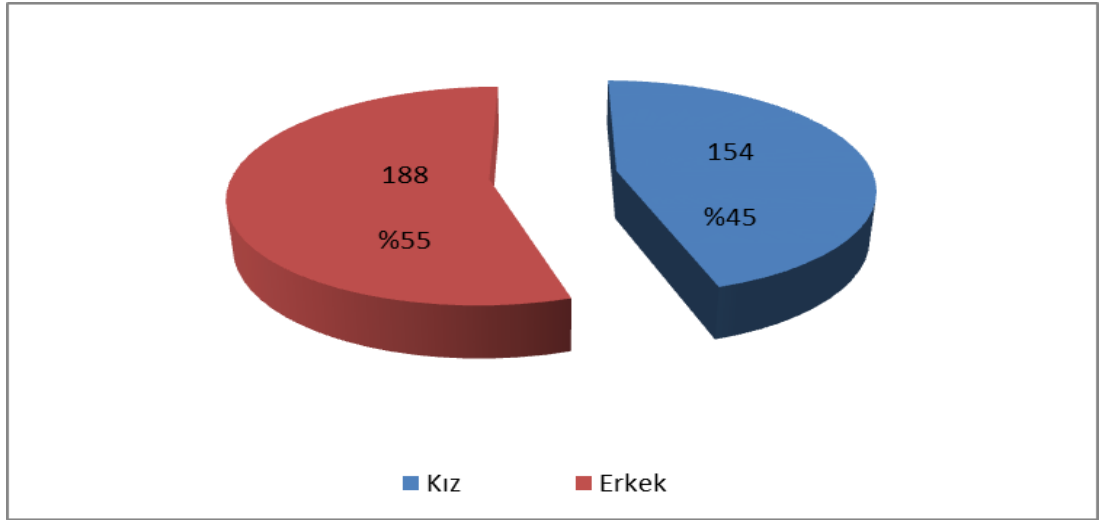
İller	N	%
Kırşehir	62	18,1
Bursa	69	20,2
Antalya	53	15,5
İzmir	56	16,4
Ordu	19	5,6
Malatya	29	8,5
Urfa	54	15,8
Toplam	342	100,0

Tablo 1 incelendiğinde araştırmada örnekleme giren okullardaki illerin öğrenci sayıları bakımından en az % 5,6, en çok da % 20,2 oranında olduğu görölmektedir.

Tablo 2. Örnekleme Yer Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Betimsel Veriler

Cinsiyet	N	%
Kız	154	45,0
Erkek	188	55,0
Toplam	342	100,0

Tablo 2’de göröldüğu gibi ,araştırmada örnekleme giren öğrencilerin cinsiyet bakımından birbirine yakın olduğu söylenebilir. Kız öğrenciler örneklemin %45’ini oluştururken erkek öğrenciler örneklemin %55’ini oluşturmuşlardır.

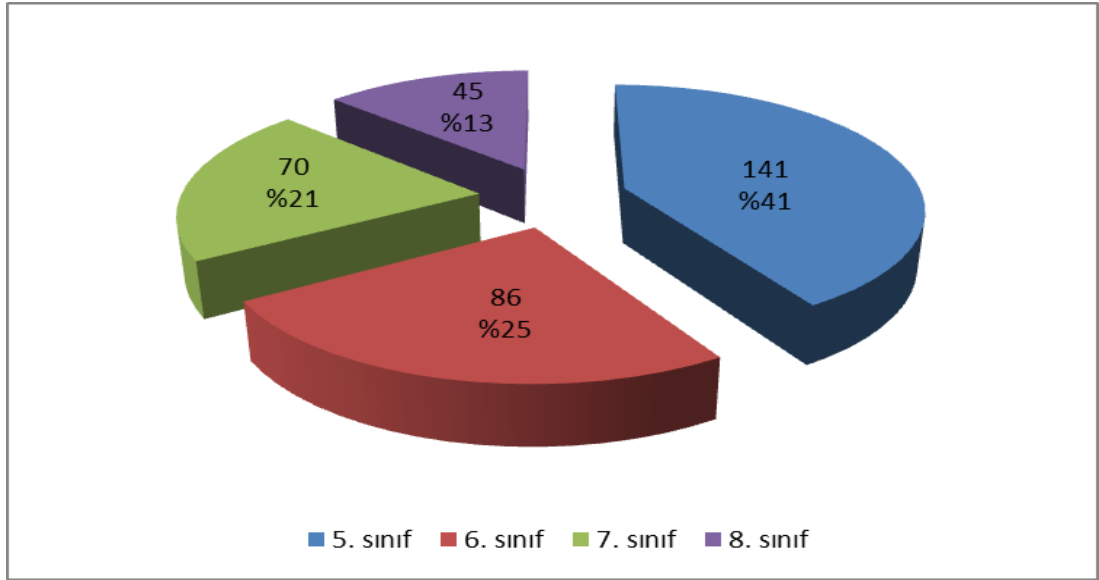

şekil 1. Örnekleme yer öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi

Tablo 3. Örnekleme Yer Alan Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Durumuna İlişkin Betimsel Veriler

Sınıflar	N	%
5. sınıf	141	41,2
6. sınıf	86	25,1
7. sınıf	70	20,5
8. sınıf	45	13,2
Toplam	342	100,0

Tablo 3’de görüldüğü gibi, araştırmada örnekleme giren öğrencilerden 5. sınıf olanlar örneklemin %41,2’sini, 6. sınıf olanlar örneklemin %25,1’ini, 7. sınıf olanlar örneklemin %20,5’ini ve 8. sınıf olanlar örneklemin %13,2’sini oluşturmaktadır.

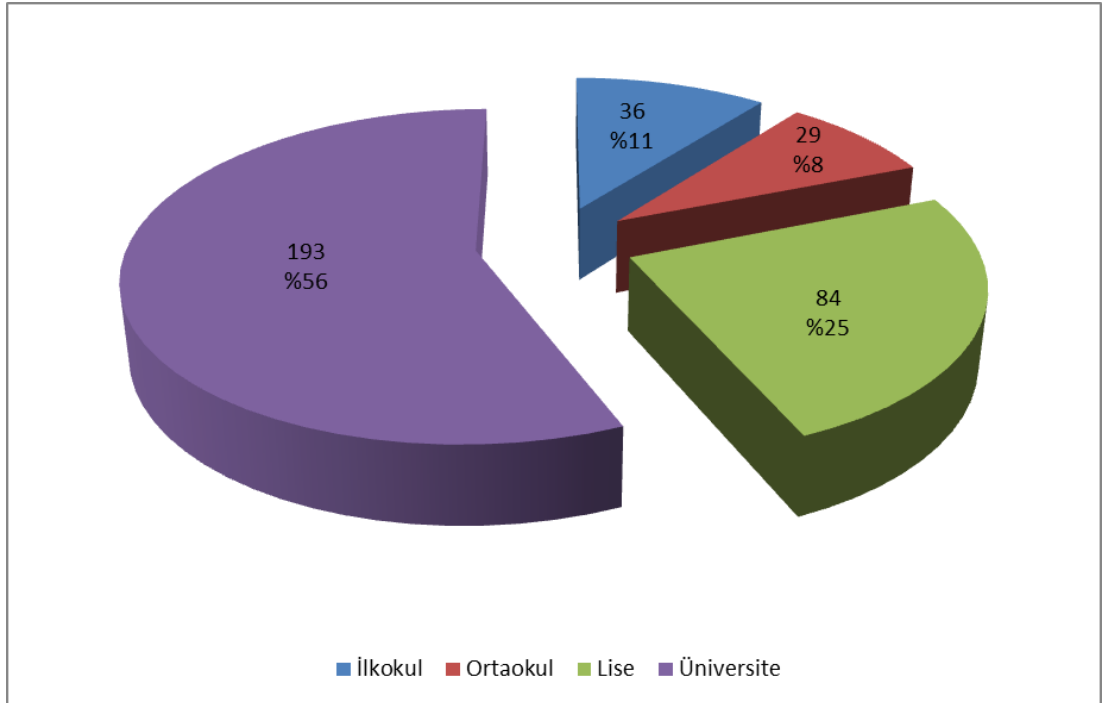

Şekil 2. Örnekleme yer alan öğrencilerin sınıf durumuna ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi

Tablo 4. Örnekleme Yer Alan Öğrencilerin Anne Eğitim Durumlarına İlişkin Betimsel Veriler

Eğitim Durumu	N	%
İlkokul	36	10,5
Ortaokul	29	8,5
Lise	84	24,6
Üniversite	193	56,4
Toplam	342	100,0

Tablo 4. incelendiğinde araştırmada örnekleme giren öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri bakımından en çok üniversite mezunu oldukları (%56,4) en az da ortaokul mezunu oldukları (%8,5) görülmektedir.

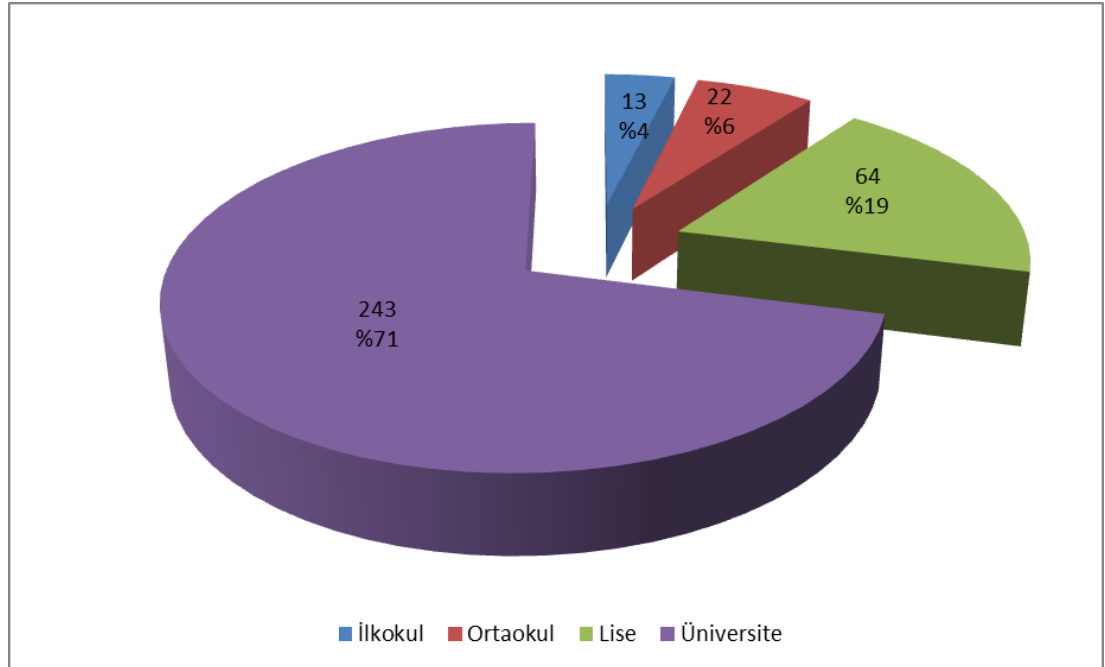

Şekil 3. Örnekleme yer alan öğrencilerin anne eğitim durumlarına ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi

Tablo 5. Örnekleme de yer alan öğrencilerin baba eğitim durumlarına ilişkin betimsel veriler

Eğitim Durumu	N	%
İlkokul	13	3,8
Ortaokul	22	6,4
Lise	64	18,7
Üniversite	243	71,1
Toplam	342	100,0

Tablo 5 incelendiğinde araştırmada örnekleme giren öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri bakımından en çok üniversite mezunu oldukları (%71,1) en az da ilkokul mezunu oldukları (%3,8) görülmektedir.

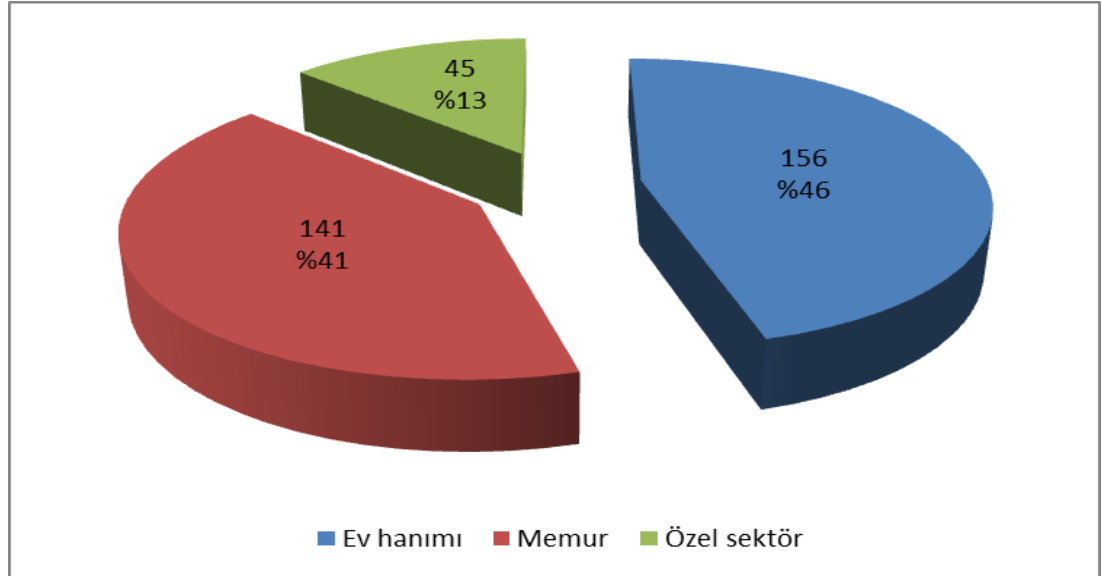

Şekil 4. Örnekleme de yer alan öğrencilerin baba eğitim durumlarına ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi

Tablo 6. Örnekleme Yer Alan Öğrencilerin Anne Meslek Durumlarına İlişkin Betimsel Veriler

Meslek	N	%
Ev hanımı	156	45,6
Memur	141	41,2
Özel sektör	45	13,2
Toplam	342	100,0

Tablo 6 incelendiğinde araştırmada örnekleme giren öğrencilerin annelerinin meslek durumları bakımından en çok ev hanımı oldukları (%45,6) en az da özel sektörde çalıştıkları (%13,2) görülmektedir.

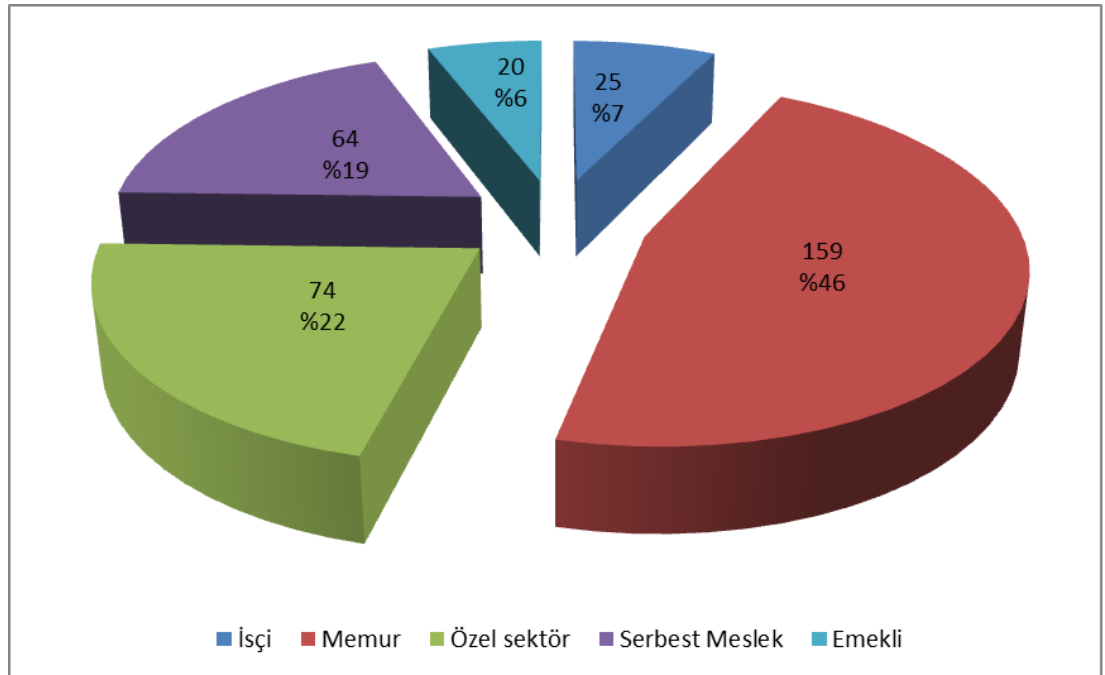

Şekil 5. Örnekleme yer alan öğrencilerin anne meslek durumlarına ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi

Tablo 7. Örnekleme Yer Alan Öğrencilerin Baba Meslek Durumlarına İlişkin Betimsel Veriler

Meslek	N	%
İşçi	25	7,3
Memur	159	46,5
Özel sektör	74	21,6
Serbest Meslek	64	18,7
Emekli	20	5,8
Toplam	342	100,0

Tablo 7 incelendiğinde araştırmada örnekleme giren öğrencilerin babalarının meslek durumları bakımından en çok memur oldukları (%46,5), ikinci en çok özel sektörde çalıştıkları (%21,6) ve en az da emekli oldukları (%5,8) görülmektedir.

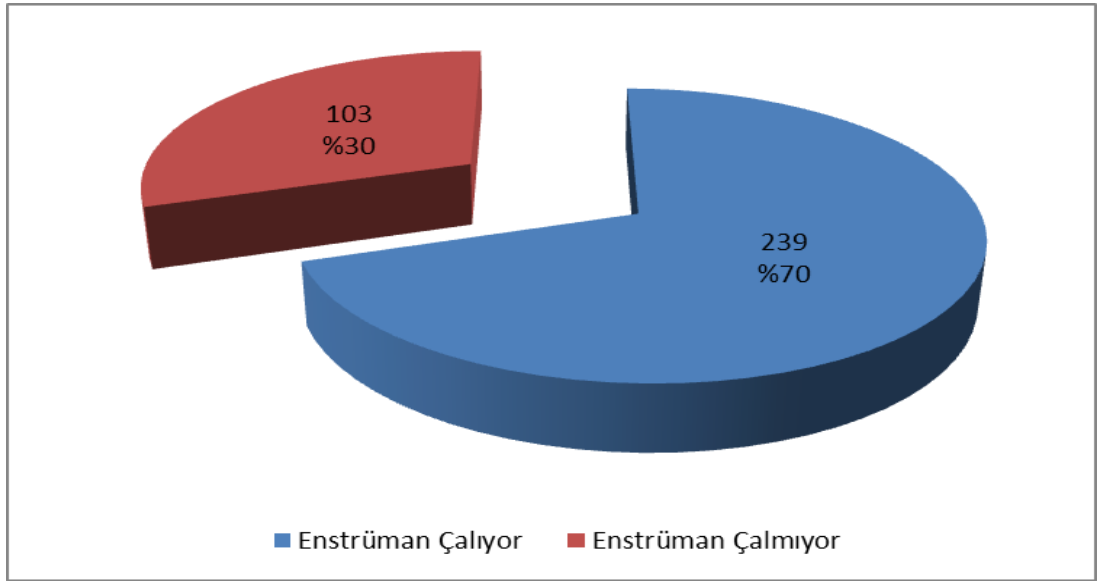

Şekil 6. Örnekleme yer alan öğrencilerin baba meslek durumlarına ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi

Tablo 8. Örnekleme Yer Alan Öğrencilerin Enstrüman Çalma Durumuna İlişkin Betimsel Veriler

Enstrüman Çalma	N	%
Enstrüman Çalıyor	239	69,9
Enstrüman Çalmıyor	103	30,1
Toplam	342	100,0

Tablo 8 incelendiğinde araştırmada örnekleme giren öğrencilerden %69,9'u enstrüman çalarken, %30,1'i enstrüman çalmamaktadır.

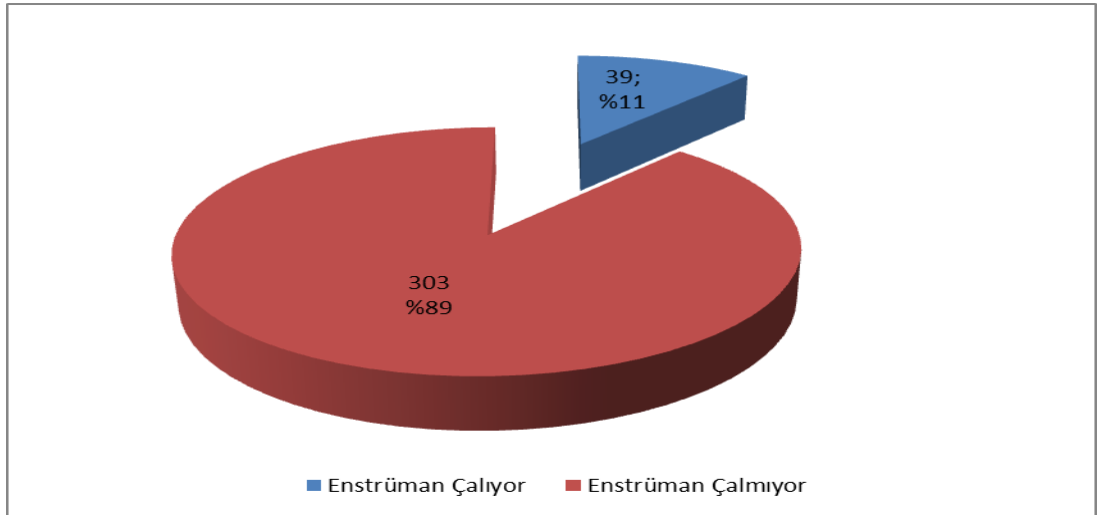
Şekil 7. Örnekleme yer alan öğrencilerin enstrüman çalma durumuna ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi

Tablo 9. Örnekleme Yer Alan Öğrencilerin Annelerinin Enstrüman Çalma Durumuna İlişkin Betimsel Veriler

Enstrüman Çalma	N	%
Enstrüman Çalıyor	39	11,4
Enstrüman Çalmıyor	303	88,6
Toplam	342	100,0

Tablo 9 incelendiğinde araştırmada örnekleme giren öğrencilerin annelerinden %11,4'ü enstrüman çalarken, %88,6'sı enstrüman çalmamaktadır.

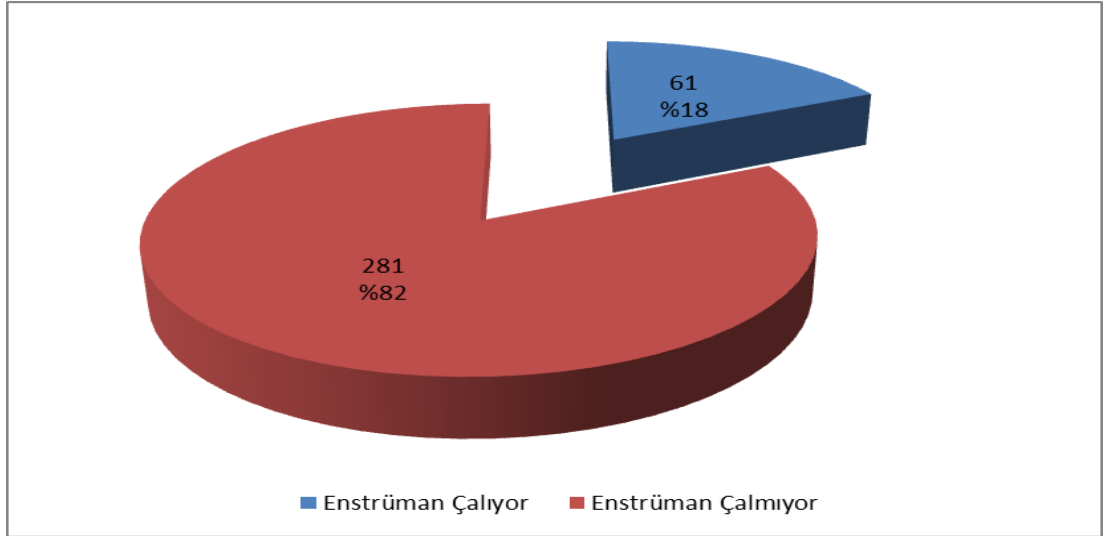

Şekil 8. Örnekleme yer alan öğrencilerin annelerinin enstrüman çalma durumuna ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi

Tablo 10. Örnekleme Yer Alan Öğrencilerin Babalarının Enstrüman Çalma Durumuna İlişkin Betimsel Veriler

Enstrüman Çalma	N	%
Enstrüman Çalıyor	61	17,8
Enstrüman Çalmıyor	281	82,2
Toplam	342	100,0

Tablo 10 incelendiğinde araştırmada örnekleme giren öğrencilerin babalarından % 17,8'i enstrüman çalarken, % 82,2'si enstrüman çalmamaktadır.

Şekil 9. Örnekleme yer alan öğrencilerin babalarının enstrüman çalma durumuna ilişkin betimsel verilerin grafiksel gösterimi

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler, Müzik Dersi Tutum Ölçeği ile elde edilmiştir.

Araştırma kapsamında BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerini belirlemek için Çizmeci (2006) tarafından geliştirilen veri toplama aracı kullanılmıştır (Ek: 1).

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde anketi cevaplayacak olan kişilere anketin amacı hakkında bilgi verilmekte ve demografik özelliklerine dair sorular yer almaktadır. İkinci bölüm ise toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Veri toplama aracı öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını tespit etmeyi amaçlayan 5’li likert tipindedir. Likert tipi ifadeler cevaplayıcıların “Kesinlikle katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Az katılıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle katılmıyorum” şeklinde cevap vermeleri istenmiştir. Veri toplama aracında yer alan 20 tutum maddesinden 7’si olumsuz 13’ü olumlu ifadeden oluşmaktadır. Olumlu maddeler için ‘Kesinlikle katılıyorum’dan başlayarak 5, 4, 3, 2 ve 1 puan verilmiştir. Olumsuz maddelerde ise ‘Kesinlikle katılmıyorum’dan başlayarak 5, 4, 3, 2 ve 1 puan verilmiştir. Çizmeci (2006) tarafından geliştirilen tutum ölçeğinin geliştirilme süreci aşağıdaki gibidir:

Veri toplama aracının temelini Özmenteş (2005)’in geliştirmiş olduğu müzik tutum ölçeği oluşturmuştur (Çizmeci, 2006: 123,124).

Müzik Dersine ilişkin Tutum Ölçeği'nin geliştirilmesine temel olması bakımından İzmir Buca Kaynaklar İlköğretim Okulu'nda 4. ve 5. sınıflarda okuyan 95 öğrenciye Özmentes tarafından “müzik derslerinden beklentileriniz” konulu bir kompozisyon yazdırılmıştır. Ölçek, kompozisyonlardan seçilen 59 adet cümle ile oluşturulmuştur. Alınan uzman görüşlerinin ardından 52 maddeye düşen ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Buca İlköğretim Okulu'nda ve Buca Meskure Samlı İlköğretim Okulu'nda okuyan 252 4. ve 5. sınıf öğrencisi üzerinde yapılmıştır. 52 maddelik ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı $\alpha = .87$ 'dir. Buna göre madde yükleri .35'in altında olan 29 madde ölçekten çıkarılmış, madde yükleri .35 ve üzeri olan 24 madde korunmuştur. Bu 24 maddeye uygulanan analizler sonucunda madde ölçek korelasyonu .35'in altında olan 8. madde ve üç adet kontrol sorusu ölçekten çıkarılmıştır. Kontrol maddeleri elenirken birbirlerinin dengi olan maddelerden madde ölçek korelasyonu yüksek olanlar tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra olumlu-olumsuz madde dengesinin korunması ilkesi nedeniyle kontrol maddeleri arasında bu yönde tercih yapılmıştır. Madde ölçek korelasyonu .52 olan 29. madde “Müzik dersini sevmem” yerine madde ölçek korelasyonu .61 olan 43. Madde “Müzik dersini severim” tercih edilmiştir. Aynı şekilde madde ölçek korelasyonu .34 olan 10. madde “Müzik dersinde ilgim dağılır” yerine madde ölçek korelasyonu .45 olan 27. madde “Müzik dersinde bütün ilgimi derse veremem” tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra madde ölçek korelasyonları birbirine çok yakın olan 26. ve 33. maddeler (.4062 ve .4069) arasında tercih yapılırken olumlu madde tercih edilmiştir. Bu aşamayla birlikte son halini alan 20 maddelik ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı $\alpha = .86$ olarak bulunmuştur. Veri toplama aracının bu çalışmadaki Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .97 olarak hesaplanmıştır.

3.4. Verilerin Elde Edilme Süreci

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada verilerin elde edilmesinde aşağıdaki adımlar takip edilmiştir:

1. Alanyazın taraması yapılmış ve konu ile ilgili derinlemesine bilgi edinilmiştir.

2. Alanyazındaki veri toplama araçları taranmış ve herbiri incelenerek danışman ve uzman onayları ile Çizmeci (2006) tarafından geliştirilen veri toplama aracı araştırma için kullanılacak araç olarak tespit edilmiştir.

3. Bu aşamada evren ve örneklem belirlenmiş ve veri toplama aracının uygulanabilmesi için gerekli olan izin alınmıştır (Ek: 2).

4. İzin alınan ve yöneticilerinin olur gösterdiği 7 ilde uygulama öncesinde öğrencilere bu çalışmanın neden yapıldığı hakkında bilgi verilmiş ve isimlerinin

hiçbir şekilde kullanılmayacağı ifade edilmiştir. Bu yolla öğrencilerin sorulara daha objektif ve daha samimi cevap vermeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

5. Veri toplama aracının cevaplanması için öğrencilere genellikle 20 dakika verilmiştir. Toplanan veriler tek tek incelenerek doğru kodlanmadığına hüküm verilen 17 veri toplama aracı değerlendirmeye alınmamış ve toplamda 342 veri ile veri çözümlenme süreci gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde SPSS 17.00 (Statistical Package For Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak, elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (SD) dağılımları hesaplanmıştır. Bununla birlikte, çoklu değişkenlerle

(cinsiyet, sınıf, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, anne meslek, baba meslek, entrüman çalma durumu, anne entrüman çalma durumu ve baba entrüman çalma durumu) karşılaştırma yapmada verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov Smirnov normallik testi ile bakılmış ve verilerin normal dağılım göstermediği görülerek (her bir çözümlemeden önce bulgulara verilmiştir) iki değişkenli karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi, üç ve daha fazla değişkenlerde de Kruskal Wallis H-testi kullanılmıştır. Tutum düzeyi ise tek örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Kruskal Wallis H-testi analizlerinde anlamlı farklılık bulunduğunda farklılığın kaynağı Tukey HSD testi ile test edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ve bu tutumun çoklu değişkenlere göre değişip değişmediğine yönelik bulgulara ve buna bağlı yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.1. 1. . BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeyleri

BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyini belirlemek amacıyla, öğrencilerin tutum puanları ortalaması beklenen ortalamaya karşı tek örneklem t testine tâbi tutulmuştur.

Beklenen ortalama normal bir dağılım sağladığında, tutum ölçeğinden elde edilecek en yüksek puan ve en düşük puanın nasıl olabileceği belirleme yöntemine benzer olarak belirlenmiştir. Böyle bir durumda diğer varyanslar bir yana itilirse basit yoldan hesapla en düşük puan her tutum maddesinden bir puan alan öğrencilere ait olacaktır (5'li likert tipi tutum ölçeği kullanıldığından 20 madde için 20). Aynı şekilde en yüksek puan da her tutum maddesinden 5 puan alan öğrencilere ait olacaktır (20 madde için 100). Beklenen ortalama da her maddeden 3 puan alan öğrencilere ait olacaktır (20 madde için 60). Öğrenci puanlarının ortalaması, beklenen ortalamadan yüksekse öğrencilerin tutum düzeylerinin yüksek olduğu, öğrenci puanlarının ortalaması beklenen ortalamadan düşükse öğrenci tutum düzeylerinin düşük olduğu veya öğrenci puanlarının ortalaması beklenen ortalamaya eşitse öğrenci tutum düzeylerinin orta düzeyde olduğu yorumu yapılabilir. Bununla ilgili olarak tek örneklem t testi hesaplanmış ve sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 11. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Beklenen Ortalamaya Karşı T Testi Sonuçları

N	$\bar{X}$	S	Beklenen Ortalama	Sd	t	p
342	83,12	19,00	60	341	22,504	.000

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri tek örneklem t testine ile hesaplanmıştır. Hesaplanan t değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($t_{(341)} = 22,504$; $p > 0.05$) öğrencilerin tutum düzeyleri ile beklenen ortalama arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu anlamlı farkın BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin lehine ve bu öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu düzeyde yüksek olduğu söylenebilir. Nitekim beklenen ortalama 60 iken BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin ortalaması 83,12’dir.

4.2. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.2.1. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Cinsiyete Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin cinsiyete göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 12. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Cinsiyete İlişkin Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

		Kızlar	Erkekler
	N	154	188
Normal Parametreler (a,b)	$\bar{X}$	86,9675	79,9734
	SS	16,28561	20,47548
En uç farklar	Mutlak	,212	,164
	Pozitif	,212	,164
	Negatif	-,186	-,157
Kolmogorov-Smirnov Z		2,628	2,249
P		,000	,000

Tablo 12’ye göre $p < 0.05$ olduğu için veriler normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için cinsiyete göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 4.3’de verilmiştir.

Tablo 13. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Cinsiyete İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kız	154	193,31	29769,50	11117,50	.000
Erkek	188	153,64	28883,50		

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farkın olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan Mann-Whitney U değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($U = 11117,50$; $p < 0.05$) kız

öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Sıra ortalamaları dikkate alındığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu kız öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde fazla olduğunu göstermektedir.

4.3. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.3.1. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Sınıf Düzeyine Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin sınıf düzeyine göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Sınıfa İlişkin Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

	Sınıf	İstatistik	Sd	p
Tutum	5 sınıf	,232	141	,000
	6 sınıf	,195	86	,000
	7 sınıf	,118	70	,018
	8 sınıf	,228	45	,000

Tablo 14’e göre $p < 0.05$ olduğu için veriler normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için sınıf düzeyine göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Sınıf Düzeyine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Sınıf	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
5. sınıf	141	198,83	3	24,544	,000
6. sınıf	86	171,42			
7. sınıf	70	133,17			
8. sınıf	45	145,63			

Tablo 15’te görüldüğü gibi BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$\chi^2_{(3)}=24,544$; $p<0.05$]. Sınıfların Tablo 5’teki sıra ortalamaları dikkate alındığında 5. sınıftaki öğrencilerin, 6, 7 ve 8. sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksek tutuma sahip oldukları görülmektedir. Yine 6. sınıftaki öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutumlarının 7. ve 8. sınıftaki öğrencilerden daha yüksek olduğu ifade edilebilir.

Bununla birlikte Kruskal Wallis H-Testinde elde edilen anlamlı farkın kaynağı Tukey HSD testi ile analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 16. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Sınıf Düzeyine İlişkin Anlamlı Farkın Tukey HSD Sonuçları

(I) sınıf	(J) sınıf	Aritmetik Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
5. sınıf	6. sınıf	,25387	,12711	,191
	7. sınıf	,53902(*)	,13583	,001
	8. sınıf	,43537(*)	,15906	,033
6. sınıf	7. sınıf	,28515	,14955	,227
	8. sınıf	,18150	,17092	,713
7. sınıf	8. sınıf	-,10365	,17750	,937

Tablo 16 incelendiğinde BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasındaki anlamlı farkın 5. sınıflar ile 7. sınıflar ve yine 5. sınıflar ile 8. sınıflar arasında 5. sınıflar lehine olduğu görülmektedir. Bir başka ifade ile BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5. sınıf öğrencilerinin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

4.4. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.4.1. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyine Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin anne eğitim düzeyine göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 17. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Eğitimine İlişkin Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

	Sınıf	İstatistik	Sd	p
Tutum	İlkokul	,121	36	,200(*)
	Ortaokul	,217	29	,001
	Lise	,214	84	,000
	Üniversite	,196	193	,000

Tablo 17 incelendiğinde anneleri ilkokul mezunu olan öğrencilerin tutum düzeyi puanları Kolmogorov-Smirnov Testine göre ($p>0.05$) normal dağılım gösterirken diğer eğitim düzeylerinde ($p<0.05$) veriler normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için anne eğitim düzeyine göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Anne Eğitim	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
İlkokul	36	139,96	3	5,740	,125
Ortaokul	29	157,67			
Lise	84	184,01			
Üniversite	193	174,02			

Tablo 18’de görüldüğü gibi BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile annelerinin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur [$\chi^2_{(3)}=5,740$; $p>0.05$]. Bir başka ifade

ile BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri annelerinin eğitim düzeyine göre değişmemektedir.

4.5. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.5.1. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyine Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin baba eğitim düzeyine göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 19. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Eğitimine İlişkin Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

	Sınıf	İstatistik	Sd	p
Tutum	İlkokul	,183	13	,200(*)
	Ortaokul	,214	22	,010
	Lise	,201	64	,000
	Üniversite	,194	243	,000

Tablo 19. incelendiğinde babaları ilkokul mezunu olan öğrencilerin tutum düzeyi puanları Kolmogorov-Smirnov Testine göre ($p > 0.05$) normal dağılım gösterirken diğer eğitim düzeylerinde ($p < 0.05$) veriler normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için baba eğitim düzeyine göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Baba Eğitim	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
İlkokul	13	137,12	3	2,016	,569
Ortaokul	22	160,52			
Lise	64	173,95			
Üniversite	243	173,69			

Tablo 20’da görüldüğü gibi BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile babalarının eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur [$\chi^2_{(3)}=2,016$; $p>0.05$]. Bir başka ifade ile BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri babalarının eğitim düzeyine göre değişmemektedir.

4.6. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.6.1.BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Meslek Durumuna Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin anne meslek durumuna göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Mesleğine İlişkin Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

	Meslek	İstatistik	sd	p
Tutum	Ev hanımı	,184	156	,000
	Memur	,203	141	,000
	Özel sektör	,191	45	,000

Tablo 21 incelendiğinde annelerin meslek durumuna göre öğrencilerin tutum düzeyi puanları Kolmogorov-Smirnov Testine sonuçlarına göre ($p < 0.05$) normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için anne meslek durumuna göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Meslek Durumuna İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Anne Meslek	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
Ev hanımı	156	173,22	2	,095	,954
Memur	141	169,71			
Özel sektör	45	171,17			

Tablo 22’de görüldüğü gibi BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile annelerinin meslek durumları arasında anlamlı bir farklılık yoktur [$\chi^2_{(2)} = ,095$; $p > 0.05$]. Bir başka ifade ile BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri annelerinin meslek durumuna göre değişmemektedir.

4.7. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.7.1. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Meslek Durumuna Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin baba meslek durumuna göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 23’de verilmiştir.

Tablo 23. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Mesleğine İlişkin Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

	Meslek	İstatistik	sd	p
Tutum	İşçi	,258	25	,000
	Memur	,180	159	,000
	Özel sektör	,202	74	,000
	Serbest meslek	,180	64	,000
	Emekli	,216	20	,016

Tablo 23 incelendiğinde babaların meslek durumuna göre öğrencilerin tutum düzeyi puanları Kolmogorov-Smirnov Testine sonuçlarına göre ($p < 0.05$) normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için baba meslek durumuna göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 24. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Meslek Durumuna İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Baba Meslek	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
İşçi	25	184,52	4	,780	,941
Memur	159	169,17			
Özel sektör	74	173,92			
Serbest meslek	64	167,30			
Emekli	20	178,25			

Tablo 24’de görüldüğü gibi BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile babalarının meslek durumları arasında anlamlı bir farklılık yoktur [$\chi^2_{(4)}=,780$; $p>0.05$]. Bir başka ifade ile BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri babalarının meslek durumuna göre değişmemektedir.

4.8. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.8.1.BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Enstrüman Çalıp Çalmamasına Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin enstrüman çalıp çalmamasına göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 25’de verilmiştir.

Tablo 25. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Enstrüman Çalıp Çalmama Durumuna İlişkin Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

		Çalıyor	Çalmıyor
N		239	103
Normal Parametreler (a,b)	$\bar{X}$	4,4339	3,5117
	SS	,73794	1,07088
En uç farklar	Mutlak	,221	,104
	Pozitif	,221	,082
	Negatif	-,192	-,104
Kolmogorov-Smirnov Z		3,424	1,051
P		,000	,220

Tablo 25’e göre BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin enstrüman çalıp çalmama durumuna ilişkin olarak çalıyor olanların p değeri %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($p < 0.05$) anlamlı olduğundan veriler normal dağılım göstermemektedir. Bununla birlikte çalmıyor olanların p değeri %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($p > 0.05$) anlamlı değildir ve veriler normal dağılım göstermektedir. Verilerden birinin normal dağılım göstermiyor olması nedeniyle BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin enstrüman çalıp çalmama durumuna göre Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Enstrüman Çalıp Çalmamaya İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Çalıyor	239	199,97	47793,00	5504,000	.000
Çalmıyor	103	105,44	10860,00		

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin enstrüman çalıp çalmamaya göre anlamlı bir farkın olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan Mann-Whitney U değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre (U= 5504,00; p<0.05) enstrüman çalan öğrenciler ile enstrüman çalmayan öğrenciler arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Sıra ortalamaları dikkate alındığında enstrüman çalan öğrencilerin enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu enstrüman çalan öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin enstrüman çalmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde fazla olduğunu göstermektedir.

4.9. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.9.1.BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Annelerinin Enstrüman Çalıp Çalmamasına Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annelerinin enstrüman çalıp çalmamasına göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 27. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Annelerinin Enstrüman Çalıp Çalmama Durumuna İlişkin Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

		Çalıyor	Çalmıyor
	N	39	303
Normal Parametreler (a,b)	$\bar{X}$	4,1795	4,1531
	SS	,95047	,95155
En uç farklar	Mutlak	,202	,187
	Pozitif	,194	,187
	Negatif	-,202	-,170
Kolmogorov-Smirnov Z		1,260	3,251
P		,084	,000

Tablo 27’ye göre BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annelerinin enstrüman çalıp çalmama durumuna ilişkin olarak çalıyor olanların p değeri %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($p>0.05$) anlamlı olmadığından veriler normal dağılım göstermektedir. Fakat çalmıyor olanların p değeri %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($p<0.05$) anlamlı olduğundan veriler normal dağılım göstermemektedir. Verilerden birinin normal dağılım göstermiyor olması nedeniyle BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin annelerinin enstrüman çalıp çalmama durumuna göre Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Annelerinin Enstrüman Çalıp Çalmamaya İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Çalıyor	39	174,90	6821,00	5776,000	.819
Çalmıyor	203	171,06	51832,00		

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annelerinin enstrüman çalıp çalmamaya göre anlamlı bir farkın olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan Mann-Whitney U değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre (U= 5776,00; $p>0.05$) anneleri enstrüman çalan öğrenciler ile anneleri enstrüman çalmayan öğrenciler arasında anlamlı fark olmadığı bulunmuştur. Bununla birlikte sıra ortalamaları dikkate alındığında anneleri enstrüman çalan öğrencilerin anneleri enstrüman çalmayan öğrencilere göre Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

4.10. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.10.1.BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Babalarının Enstrüman Çalıp Çalmamasına Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babalarının enstrüman çalıp çalmamasına göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Babalarının Enstrüman Çalıp Çalmama Durumuna İlişkin Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

		Çalıyor	Çalmıyor
	N	61	281
Normal Parametreler (a,b)	$\bar{X}$	4,2689	4,1317
	SS	,89578	,96123
En uç farklar	Mutlak	,208	,183
	Pozitif	,207	,183
	Negatif	-,208	-,169
Kolmogorov-Smirnov Z		1,626	3,070
P		,010	,000

Tablo 29’a göre BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babalarının enstrüman çalıp çalmama durumuna ilişkin olarak hem çalıyor hem de çalmıyor olanların p değeri %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($p < 0.05$) anlamlı olduğundan veriler normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermiyor olması nedeniyle BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin babalarının enstrüman çalıp çalmama durumuna göre Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 30. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Babalarının Enstrüman Çalıp Çalmamaya İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Çalıyor	61	187,25	11422,00	7610,000	.169
Çalmıyor	281	168,08	47231,00		

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babalarının enstrüman çalıp çalmamaya göre anlamlı bir farkın olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan Mann-Whitney U değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre (U= 7610,00; p>0.05) babaları enstrüman çalan öğrenciler ile babaları enstrüman çalmayan öğrenciler arasında anlamlı fark olmadığı bulunmuştur. Bununla birlikte sıra ortalamaları dikkate alındığında babaları enstrüman çalan öğrencilerin babaları enstrüman çalmayan öğrencilere göre Müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgularla ulaşılan sonuçlar açıklanmış ve araştırma sonuçlarını destekleyen ya da desteklemeyen çalışmalara değinilerek önerilere gidilmiştir.

5.1. SONUÇLAR

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin farklı değişkenlere göre durumunun araştırıldığı bu çalışmada veri toplama araçları ile elde edilen veriler ışığında ulaşılan sonuçlara aşağıda yer verilmiştir:

1. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları olumlu düzeyde ve yüksektir.

2. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri cinsiyete göre kız öğrenciler lehine değişmektedir. Bir başka ifade ile kız öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir.

3. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasındaki anlamlı farkın 5. sınıflar ile 7. sınıflar ve yine 5. sınıflar ile 8. sınıflar arasında 5. sınıflar lehine olduğu tespit edilmiştir. Bir başka ifade ile BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

4. BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile annelerinin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bir başka ifade ile BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri annelerinin eğitim düzeyine göre değişmemektedir.

5. BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile babalarının eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bir başka ifade ile BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri babalarının eğitim düzeyine göre değişmemektedir.

6. BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile annelerinin meslek durumları arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bir başka ifade ile BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri annelerinin meslek durumuna göre değişmemektedir.

7. BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile babalarının meslek durumları arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bir başka ifade ile BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri babalarının meslek durumuna göre değişmemektedir.

8. BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri enstrüman çalıp çalmamaya göre enstrüman çalan öğrenciler lehine değişmektedir. Bir başka ifade ile enstrüman çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri, enstrüman çalmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir.

9. BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annelerinin enstrüman çalıp çalmamaya göre değişmemektedir. Bir başka ifade ile BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin annelerinin enstrüman çalma durumları onların müzik dersine

yönelik tutumlarında etkili değildir. Bununla birlikte anneleri enstrüman çalan öğrencilerin, anneleri enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeyleri daha yüksektir.

10. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babalarının enstrüman çalıp çalmamaya göre değişmemektedir. Bir başka ifade ile BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin babalarının enstrüman çalma durumları onların müzik dersine yönelik tutumlarında etkili değildir. Bununla birlikte babaları enstrüman çalan öğrencilerin, babaları enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeyleri daha yüksektir.

5.2. ÖNERİLER

Araştırmanın bu kısmında, araştırmada edinilen bulgular ışığında geliştirilen öneriler bulunmaktadır.

BİLSEM’lerde müzik eğitimi alan öğrencilerin tutumları cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin müzik dersine karşı olumlu tutumları erkek öğrencilere göre daha yüksektir. Bu durumda erkek öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının kız öğrencilere göre daha az olmasının nedenlerinin araştırılması ve erkek öğrencilerin de müzik dersine karşı tutumlarının yükseltilmesine yönelik çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

BİLSEM’lerde müzik eğitimi alan öğrencilerin tutumları sınıf düzeyi arttıkça azalma göstermektedir. Diğer bir ifadeyle 5. sınıftan itibaren takip eden 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrencilerin müzik dersine yönelik olumlu tutumlarında bir azalma görülmektedir. Bu azalma BİLSEM’lerde verilen müzik eğitiminin etkililiğinin düşmesinde önemli bir etken olarak gözükmektedir. Bunun sebeplerinin ileride yapılacak çalışmalarla net olarak

ortaya konulmasını ve çözümüne yönelik stratejilerin belirlenmesi, öğrencilerin müzik dersine yönelik olumlu tutumlarının artırılması açısından önerilerimiz arasında yer almaktadır.

BİLSEM’lerde müzik eğitimi alan öğrencilerinden enstrüman çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları herhangi bir enstrüman çalmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Dolayısıyla, öğrencileri enstrüman çalmaya motive edici yolların bulunması ve onların herhangi bir müzik enstrümanı çalmalarının sağlanması, müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu olması noktasında fayda sağlayabilir. Bu bağlamda, öğrencileri enstrüman çalmaya özendirici bir takım çalışmaların yapılması ve onların enstrüman konusunda farkındalıklarının artırılması çalışmamızın önerileri arasındadır.

Bu çalışmada BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu düzeyde ve yüksek olduğu tespit edilmiştir. BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutumlarının ortalaması 83,12’dir. Bu tutum düzeyinin daha da yüksek olması beklenebilir. Tutum düzeyinin daha da yüksek çıkması için, BİLSEM’lerin ilk kuruldukları yıllarda sanat eğitimine girmek isteyen öğrencilere, uygulanan yetenek testinin tekrar uygulanması ile mümkün olabileceği düşünülmektedir. Mevcut durumda yetenek sınavı pek çok BİLSEM’lerde yapılmasına rağmen; bu sınavı uygulamayan BİLSEM’lerde bulunmaktadır. Bu durum öğrencilerin müzik dersine karşı tutumlarını olumsuz şekilde etkileyebilir. Dolayısıyla, yetenek sınavının tüm BİLSEM’lerde uygulanabilmesi müzik dersine karşı öğrencilerin tutumlarını olumlu yönde etkileyebilecek bir faktör olabilir.

KAYNAKÇA

- Abeles, H., Hoffer, C., & Klotman, R. (1994). *Foundations of music education* (2nd ed.). New York: Schirmer Books.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çelik, M., & Şendağ, B.A. (2013). *İlköğretim Müzik 6-7-8 Öğretmen Kılavuz Kitabı*, Devlet Kitapları, Saray Matbaacılık, Ankara.
- Çizmeci, N., (2006). *Müzik eğitiminde aktif öğrenme tekniklerine dayalı ders programlarının ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin müzik öğretimi, derse yönelik görüşleri ve tutumları üzerindeki etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Ekşioğlu, I. (2003). *Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri*. Cumhuriyetin 80. Yılında müzik sempozyumu, İnönü üniversitesi, Malatya.
- Ertürk, S. (1973). *Eğitimde Program Gelistirme*, Ankara: Yelken-tepe Yayınları.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kocaarslan, B. (2009). *Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kocabaş, A. (1997). Temel eğitim II. Kademe Öğrencileri in Müziğe İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (13), 141-145.

- Köksal, H. (1998). *İlkokul öğretmenlerinin tarih konularının işlenişinde duyuşsal giriş özelliklerine ilişkin tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Malkoç, T. (2004). *Üstün Yetenekli Çocuklar ve Müzik Eğitimi* "I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi". İstanbul, Türkiye.
- MEB (2007). *İlköğretim müzik dersi öğretim programı (1-8.sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Nacaklı, Z. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Özmenteş, G. (2005). *Dalcroze Eurhythmics Öğretiminin Müziksel Beceriler, Müzik Dersine İlişkin Tutumlar Ve Müzik Yeteneğine İlişkin Özgüven Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özmenteş, S. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Evdeki Müziksel Ortamları, Müzik Dersine Yönelik Tutumları Ve Kişisel Değişkenleri Arasındaki İlişkiler. *EĞİTİM VE BİLİM*, 37(163), 53-66.
- Öztopalan, E. (2007). *İlköğretim düzeyindeki özel okullar ile devlet okullarının 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Saruhan, Ş. (2008). *Temel eğitim II. kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*. Ankara: Doruk Yayınları.

- Sönmez, V., & Alacapınar, G. F. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tarman, S. (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Birinci Basım. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Tay, B.,& Tay, B. A., (2006). Sosyal bilgiler dersine yönelik tutumun başarıya etkisi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4, 1, 73-84.
- Tenkoğlu,T.(2005). *Farklı müzik algılarına sahip sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin müzik tutumlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,İstanbul.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan,A.(2005).Türk Müzik Kültürü.Önder matbaacılık(2.baskı).Ankara:Evrensel Müzikevi
- Uçan. A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*. Önder matbaacılık(3.baskı).Ankara: Evrensel Müzikevi
- Ülgen, G. (1994). *Eğitim psikolojisi. kavramlar, ilkeler, yöntemler, kuramlar ve uygulamalar*. Ankara: Lazer Ofser Matbaa Tesisleri San. Ve Ticaret Ltd. Şti.
- Yaşar, N., Çelik, M.,& Şendağ, B.A. (2013). *İlköğretim Müzik 4-5 Öğretmen Kılavuz Kitabı*, Devlet Kitapları, Saray Matbaacılık, Ankara.
- Yıldırım, N.(1982). *Eğitim müziği dağarı* ,Gazi üniversitesi ders notları,Ankara.
- Yıldız, H. (2010). *Üstün yeteneklilerin eğitiminde bir model olan bilim ve sanat Merkezleri (BİLSEMer) üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yönetken, B.H.(1998). *Türkiyedeki Müzik eğitiminin Önemi*. Müzik ansiklopedisi yayınları , Ankara.

EKLER

EK 1. Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği

Sevgili Öğrenciler;

“Bilim ve Sanat Merkezlerinde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumları” adlı tezimdeki çalışma ile ilgili katkılarınıza ihtiyaç duymaktayım. Bu araştırmanın amacına ulaşması büyük ölçüde sizin, anketi içtenlikle doldurmanıza bağlıdır. Elde edilen bilgiler bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Vereceğiniz cevaplarda adınız ve soyadınız istenmemektedir. Bu da sizin bireysel değerlendirilmeyeceğinizi göstermektedir ve bu nedenle adınızı ve soyadınızı yazmanıza gerek yoktur.

Göstereceğiniz ilgiden ve sağladığınız katkıdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Levent Cihan CEYLAN
Yusuf Demir Bilim ve Sanat Merkezi
Müzik Öğretmeni

1. Cinsiyetiniz	Kız ☐	Erkek ☐		
2. Sınıfınız	5. Sınıf ☐	6. Sınıf ☐	7. Sınıf ☐	8. sınıf ☐
3. İliniz	Kırşehir ☐	Bursa ☐	Antalya ☐	İzmir ☐
	Ordu ☐	Malatya ☐	Urfa ☐	

4. **Anne Eğitim Durumu** İlkokul Ortaokul Lise
Üniversite Okuryazar değil
Sadece okuryazar
5. **Baba Eğitim Durumu** İlkokul ortaokul Lise
Üniversite Okuryazar değil
Sadece okuryazar
6. **Anne Mesleği** Ev hanımı İşsiz işçi memur
özel sektör Serbest meslek
emekli
7. **Babanızın Mesleği** İşsiz işçi memur özel sektör
serbest meslek emekli
8. **Herhangi bir enstrüman çalıyor musunuz?** Çalıyorum
Çalmıyorum
9. **Anneniz herhangi bir enstrüman çalıyor mu?** Çalıyor
Çalmıyor
10. **Babanız herhangi bir enstrüman çalıyor mu?** Çalıyor
Çalmıyor

MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra bu ifadenin size uygunluk derecesini gösteren sütuna ait olan ve ifadenin hizasında bulunan kutucuğu X ile işaretleyiniz.	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Az katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1. Müzik dersini severim.					
2. Müzik dersinin hiçbir zaman boş geçmesini istemem.					
3. Müzik öğretmenimin verdiği ödevleri zamanında yaparım.					
4. Müzik derslerini sıkıcı buluyorum.					
5. Müzik dersi eğlenceli bir derstir.					
6. Müzik dersinde öğrendiklerimi severim.					
7. Müzik derslerinde müzik yeteneğimin geliştiğini hissederim.					
8. Müzik dersinde tüm ilgimi derse veremem.					
9. Müzik derslerine zorunlu olmasam girmek istemem.					
10. Müzik dersinde yapılan tüm etkinliklerden hoşlanırım.					
11. Önümüzdeki ders yılında okulda müzik dersi verilmesini istemem.					
12. Müzik dersinin olduğu gün sevinçli olurum.					
13. Müzik dersleri bende müzikle ilgili bir şeyler yaratmak için istek uyandırır.					
14. Müzik derslerinin kaldırılmasını isterim.					
15. Müzik dersinde kendimi rahat hissederim.					
16. Müzik derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım.					
17. Müzik dersi en sevdiğim dersler arasında yer alır.					
18. Müzik dersine katılmaktan hoşnut değilim.					
19. Müzik öğretmenim dersi zevkli hale getirir.					
20. Müzik dersinde yapılan hiçbir şey ilgimi çekmez.					

EK 2. Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Kullanma İzni

Kimden: **Neslihan Çizmeci** (neslihan_cizmeci@yahoo.com)
Gönderme tarihi: 04 Mayıs 2013 Cumartesi 20: 54: 21
Kime: **Levent Cihan Ceylan** (leventcihan40@hotmail.com)

Syn. Levent Cihan CEYLAN;

2006 yılında 189800 nolu "**Müzik Eğitiminde Aktif Öğrenme Tekniklerine Dayalı Ders Programlarının İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretimi, Dersine Yönelik Görüşleri Ve Tutumları Üzerindeki Etkileri**" adlı tezimde kullanmış olduğum müzik dersine ilişkin tutum ölçeğimi "**Bilim Ve Sanat Merkezlerinde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumları**" adlı tezinizde kullanmanıza izin veriyorum. Başarılar diliyor, saygılar sunuyorum

EK 3. MEB Araştırma İzni

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 80342057/605/1141402

28/05/2013

Konu: Araştırma İzni

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü)

İlgi : a) Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğü'nün 27.05.2013 tarihli ve 76250085 sayılı yazısı,
b) 07.03.2012 tarih B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı Genelge (Genelge No: 2012/13)

Üniversiteniz, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Levent Cihan CEYLAN tarafından yürütülen “ **Bilim ve Sanat Merkezlerinde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Derslerine İlişkin Tutumları** ” konulu araştırma önerisi komisyonumuz tarafından incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilerek onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve Ek'lerde gönderilen veri toplama araçlarının, gönüllülük esas olmak kaydıyla, araştırmanın ölçme araçlarının araştırma izni başvurusunda belirtilen kurumlarımızda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Necati BİLGİÇ
Bakan a.
Grup Başkan V.

EKLER:

1.Rapor (1 Sayfa)

2.Anket (2 sayfa)

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

EK 4. Milli Eğitim Bakanlığı Bilim Ve Sanat Merkezleri Yönergesi

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BİLİM VE SANAT MERKEZLERİ YÖNERGESİ

Tebliğler Dergisi : ŞUBAT 2007/2593

<i>Ek ve Değişiklikler:</i>				
1)	MART 2009/2618	TD		

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönergenin amacı; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak üzere öğrenci seçimi, kayıt kabul, eğitim-öğretim, yönetici ve öğretmen seçimi ile yetiştirilmesi ve açılan bilim ve sanat merkezlerinin kuruluş ve işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı, üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin eğitim-öğretim amacına yönelik açılan bilim ve sanat merkezlerinin kuruluş, usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönerge; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun, 4306 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği ile Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Bakanlık : Millî Eğitim Bakanlığını,
- b) Genel Müdürlük : Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,
- c) Üst Danışma Kurulu : Bilim ve sanat merkezlerinde sürdürülen eğitim-öğretimin üst düzeyde planlanmasını sağlamak üzere oluşturulan kurulu,
- ç) Merkez: Bilim ve Sanat Merkezlerini,
- d) Merkez Müdürü : Bilim ve sanat merkezi müdürünü,
- e) Merkez Yürütme Kurulu : BİLSEM’lerdeki uygulamaların amacına uygun şekilde yürütülmesini ve değerlendirilmesini sağlayan kurulu,
- f) Birim : Bilim ve sanat merkezleri bünyesinde bulunan ana ve destek eğitim birimlerini,
- g) Birim Başkanı : BİLSEM’lerdeki her eğitim biriminin kendi içerisinde bulunan branşlardan merkez müdürünce görevlendirilen ve birimin bütün işleyişinden sorumlu olan öğretmeni,
- h) Tanılama Komisyonu : Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağı öğrencilerinin; tanılama sürecindeki inceleme ve değerlendirme işleminin yürütülmesinden sorumlu komisyonu,
- ı) Merkez Danışma Kurulu : Bilim ve Sanat Merkezlerinin bulunduğu yerleşim mahallindeki fen bilimleri, sosyal bilimleri, güzel sanatları, basın ve yayın kuruluşları ile iş dünyasını temsil edebilecek kişilerden oluşan kurulu,
- i) Lider ve/veya Danışman Öğretmen : Bilim ve sanat merkezlerine devam eden üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin; zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimlerini yakından izlemek, devam ettiği örgün eğitim kurumu, aile ve çevre ile iletişimlerini sağlamak, eğitim programına, modeline ve amacına uygun olarak eğitim-öğretim planları hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmekle görevlendirilen öğretmeni,
- j) Üstün Yetenekli Çocuk/Öğrenci : Zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği uzmanlar tarafından belirlenen çocuk/öğrencileri,
- k) Etkinlik : Merkezlerdeki ana ve destek eğitim birimlerinde, birim türlerine göre ilgili alan ve konularda hazırlanmış modüler programlar

doğrultusunda sürdürülen merkez içi veya merkez dışı mobil eğitim faaliyetlerini,

l) Proje : Üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin grup veya bireysel olarak istedikleri bir alan/konuda inceleme, araştırma ve yorum yapmak, görüş geliştirmek, yeni bilgilere ulaşmak, özgün düşünce üretmek ve çıkarımlarda bulunmak amacıyla lider ve/veya danışman öğretmen rehberliğinde yapacakları çalışmaları,

m) Veli : Üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin ana veya babasını ya da yasal sorumluluğunu üstlenen kişiyi,

n) Hazır Bulunuşluk : Üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin merkezlere başladığı andaki ilgi, yetenek ve tutum düzeylerinin tespitini,

o) Uzman : Üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin tanınması ve tespitinde, yetenek alanlarının ortaya çıkarılmasında, bireysel yeteneklerinin farkında olmaları ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarının sağlanmasında görev alan kişiyi ve/veya kişileri ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilim ve Sanat Merkezlerinin Oluşumu, Amaçları ve İlkeleri

Oluşumu

MADDE 5 - (1) Merkezler, Valiliklerin önerileri dikkate alınarak Bakanlıkça açılır.

Amaçlar

MADDE 6 – (1) Merkezlerin amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin;

a) Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsetme; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ve uluslararası sözleşmelere uygun olarak haklarını kullanma, başkalarının haklarına saygı duyma, görevini yapma ve sorumluluk yüklenebilen birey olma bilincinin kazandırılmasını,

b) Ulusal ve evrensel değerleri tanımasını, benimsemelerini, geliştirmelerini ve bu değerlere saygı duymalarını, liderlik, yaratıcı ve üretici düşünce yeteneklerini ulusal ve toplumsal bir anlayışla ülke kalkınmasına katkıda bulunacak şekilde geliştirmelerini,

c) Yetenek alanı/alanlarının geliştirilmesinin yanı sıra, sosyal ve duygusal gelişimlerinin de sağlanarak bütünlük içinde değerlendirilmesini,

ç) Yeteneklerinin ve yaratıcılıklarının erken yaşta fark edilerek geliştirilmesini,

d) Bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını,

e) Bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken, sorun çözen kendini gerçekleştirmiş bireyler olarak yetişmelerini,

f) İş alanlarındaki ihtiyaca yönelik yeni düşünceler önerebilmelerini, teknik buluş ve çağdaş araçlar geliştirebilmelerini,

g) Üstün yetenekleri doğrultusunda bilimsel çalışma disiplini edinmelerine imkân sağlayan şartların, ortam ve fırsatların oluşturularak disiplinler arası çalışmalarda kazanımlarla sorunları çözmeye ya da ihtiyacı karşılamaya yönelik çeşitli projeler gerçekleştirmelerini,

ğ) Yaşam projelerini gerçekleştirme fırsat ve imkânlarının verilmesini sağlamaktır.

İlkeler

MADDE 7 – (1) Merkezlerdeki eğitim-öğretim etkinlikleri aşağıda belirtilen ilkelere uygun olarak düzenlenir ve yürütülür;

a) Bireysel eğitim-öğretim yapılması ve çocuk/öğrencilerin ihtiyacına göre hazırlanmış Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının geliştirilmesine çalışılır.

b) Üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin eğitim-öğretiminde bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal gelişimleri bir bütünlük içerisinde ele alınır.

c) Eğitim-öğretim etkinlikleri, çocuk/öğrencilerin devam ettikleri örgün eğitim kurumlarıyla bütünlük oluşturacak şekilde plânlanır ve yürütülür.

ç) Çocuk/ öğrencilerin örgün eğitim kurumlarında izledikleri programlar ile merkezlerde yapacakları çalışmalar arasında işbirliği sağlanır.

d) Çocuk/ öğrencilere benlik algısı ve iletişim becerileri kazandırılır.

e) Eğitim-öğretim etkinlikleri, çocuk/öğrencileri dıştan yönelimli ve yönetimli bir disiplin ve denetim yerine, içten odaklı disiplin ve denetim anlayışını geliştirmeye yönelik olarak düzenlenir.

f) Çocuk/ öğrencilerin geleceğe yönelik düşünceleri, tahminlerde bulunmaları ve bunları tartışarak çalışmalarına yansıtılmaları sağlanır.

g) Çocuk/ öğrencilerin, Türkçe'yi doğru, güzel ve etkin kullanan bireyler olarak yetişmeleri sağlanır.

ğ) Eğitim-öğretim sürecinin; çocuk/öğrenci, örgün eğitim kurumu, veli ve merkez ile iş birliğinde devam ettirilmesine çalışılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tanımlama ve Yerleştirme

Tanımlama

MADDE 8 – (1) Merkezlerin hedef kitlesi; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki üstün yetenekli çocuk/öğrencilerdir.

Aday gösterme

MADDE 9 – (1) Merkezlere, üstün yetenekli çocuk/öğrencileri belirlemek amacıyla okul öncesi eğitimi çağındaki çocuklar için veliler veya okul öncesi eğitim kurumları öğretmenlerince, ilköğretim çağı öğrencileri için örgün eğitim kurumu sınıf ve şube öğretmenlerince, ortaöğretim öğrencileri için sınıf rehber öğretmenler kurulunca aday gösterilir.

(2) Aday gösterilecek okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki çocuk/öğrenciler için, her öğretim yılının ekim ayı içinde Bakanlıkça hazırlanan Gözlem Formları (EK-1A, EK-1B), il ve ilçelerde bulunan okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına, merkez tarafından gönderilir.

(3) Bu gözlem formları;

a) Okul öncesi eğitimi çağında olup herhangi bir okul öncesi kurumuna devam edemeyen 3-6 yaş grubu çocukların velilerince,

b) Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 3-6 yaş grubu çocuklar için okul öncesi öğretmenleri veya velilerince,

c) İlköğretim kurumlarında 1–5 sınıflar için sınıf öğretmenleri; 6–8 sınıflar için şube öğretmenler kurulunca,

ç) Ortaöğretim kurumlarında sınıf rehber öğretmenler kurulunca doldurulur.

(4) **Öğretmenler, kurullar, veliler ve Rehberlik ve Araştırma Merkezleri**⁽¹⁾ üstün yeteneğe sahip olduklarını gözlemledikleri çocuk/öğrencileri aday gösterirler ve bu çocuk/öğrencilerden, örgün eğitim kurumlarına devam edenler için okul müdürlüklerince fotoğraflı öğrenci belgesi hazırlanır. Aday gösterilen öğrencilerin listeleri, gözlem formları (EK-1A, EK-1B), öğrenci belgeleri (EK-2) en geç şubat ayının sonuna kadar ilgili merkeze gönderilir. Merkezler gerekli incelemeleri yaptıktan sonra nisan ve mayıs aylarında belirledikleri tarihlerde tanılama işlemini gerçekleştirir.

(5) **(Değişik beşinci fıkra: MART 2009/2618 TD) Herhangi bir nedenle eğitim ve öğretim yılı içerisinde belirlenen sınıf düzeyinde olup da tanılama takvimi içerisinde yer alamayan ve üstün yetenekli olduğu düşünülen çocuk/öğrencilerin başvuruları öğretmenler, kurullar, veliler ve rehberlik ve araştırma merkezlerince ilgili merkeze yapılır. Başvurular merkez yürütme kurulunca değerlendirmeye alınır. Merkez yürütme kurulunca tanılaması yapılması uygun görülen çocuklar/öğrenciler, tanılama komisyonunca ön değerlendirmeye alınır. Bu çocukların/öğrencilerin sonuçları da diğer çocuk/öğrencilerin tanılama takvimi içinde gönderilir.**

Ön Değerlendirme

MADDE 10 – (1) Örgün eğitim kurumlarınca veya velisi tarafından aday gösterilen çocuk/öğrencilerin gözlem formları, tanılama komisyonunca değerlendirilir.

(2) Değerlendirme sonucuna göre grup taramasına alınacak çocuk/öğrenci listeleri okullarına veya velisine bildirilir.

Grup Tarama

MADDE 11 – (1) Ön değerlendirme sonucunda grup taramasına katılması uygun görülen çocuk/öğrenciler, merkez yürütme kurulunun belirleyeceği tarihlerde, üst danışma kurulunca belirlenen ölçme araçları ve ölçütleri doğrultusunda grup taramasına alınır.

Bireysel İnceleme

MADDE 12 – (1) Grup taramasında yeterli performans gösteren çocuk/öğrenciler ile okul öncesi örgün eğitim kurumlarınca veya velisi tarafından aday gösterilen çocuklardan tanılama komisyonunca bireysel incelemeye alınmaları uygun görülenler, üstün yeteneklilerin bireysel incelemesinde kullanılacak objektif ve bağıl ölçme araçlarının uygulanmasında rehberlik ve

araştırma merkezinde veya diğer örgün eğitim, yaygın eğitim, üniversiteler ile benzeri diğer kurumlarda görevli ve tanılama komisyonunca uygun görülen psikolojik danışmanlarca merkezlerde bireysel incelemeye alınırlar.

Kayıt Ve Yerleştirme

MADDE 13 – (1) Bireysel inceleme ve değerlendirme sonuçlarına göre sıralanan öğrenci listesi Genel Müdürlüğe gönderilir.

(2) Genel Müdürlükçe yapılacak değerlendirme sonucunda uygun bulunan liste onaylandıktan sonra ilgili Merkeze gönderilir. Listede yer alan öğrencilerin kayıt işlemi için; kayıt formu (EK-3), veli muvafakat belgesi (EK-4), nüfus cüzdan örneği ve 4 (dört) adet fotoğraf, çocuk/öğrenci velisi tarafından hazırlanarak merkeze teslim edilir. Çocuk/öğrencinin kayıt (EK-5) ve yerleştirme işlemi sonuçlandırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim-Öğretim ve Uygulama

Eğitim Etkinlikleri

MADDE 14 (1) Merkezlerdeki eğitim-öğretim etkinlikleri;

a) Okul öncesi eğitimi çağındaki üstün yetenekli çocuklar tam gün,

b) İlköğretim ve ortaöğretim çağındaki öğrenciler; örgün eğitimlerine akranları ile birlikte kayıtlı oldukları okullarında devam eder. Örgün eğitimleri dışındaki zamanlarda bireysel yeteneklerinin farkında olmaları ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlayacak olan eğitim-öğretim, merkezlerce verilir.

(2) Bu eğitim-öğretim;

a) Birinci dönem : Eylül, ekim, kasım, aralık, ocak

b) İkinci dönem : şubat, mart, nisan, mayıs, haziran

c) Üçüncü dönem : Temmuz, ağustos (yaz okulu, öğrenci kampları)

aylarını kapsayacak şekilde yılda üç dönem olarak düzenlenir. Her dönem sonunda merkez yürütme kurulunca hazırlanacak değerlendirme raporları Genel Müdürlüğe gönderilir.

(3) Verilecek eğitim-öğretimin süresi çocuk/öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyacına göre belirlenir.

(4) Çocuk/öğrenciler her dönem sonunda, merkezin öğretmenler kurulunda değerlendirilir. Bu değerlendirme sonunda çocuk/öğrencinin merkezlerdeki çalışmalara devamının yararlı olamayacağı görüşüne varılırsa durum, velisine ve merkez yürütme kuruluna bildirilir. Konu, merkez yürütme kurulunca oluşturulacak genişletilmiş bir komisyonda değerlendirildikten sonra velinin de görüşü alınarak gerektiğinde çocuk/öğrencinin merkezle ilişkisi kesilir.

(5) (Ek beşinci fıkra: MART 2009/2618 TD) Her eğitim döneminde devamsızlık süresi eğitim süresinin %30 unu geçemez. Mazeret göstermeksizin bu süreyi aşan veya programa katılmayanların kaydı silinir.

Program İlkeleri

MADDE 15 – (1) Merkezlerde uygulanacak eğitim-öğretim programları, aşağıda belirtilen ilkeler çerçevesinde hazırlanır ve geliştirilir;

- a) Programlar, öğrenci merkezli, disiplinler arası, modüler yapıda hazırlanır.
- b) Programlar, lider ve/veya danışman öğretmenlerin rehberliğinde bireysel öğrenmeye uygun olarak hazırlanır.
- c) Programlar, çocuk/öğrencilerin yaratıcılığını, sorunlara farklı yaklaşım ve çözüm bulma becerilerini geliştirecek ve yetişkinlik dönemlerindeki şartlara hazırlayacak nitelikte düzenlenir.
- ç) Özel yetenekleri geliştirmeye yönelik programlar, disiplinler ve disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak herhangi bir disiplinde derinlemesine veya kapsamı genişletilecek ileri düzeyde bilgi, beceri ve davranış kazandırma amacıyla hazırlanır.
- d) Eğitim programları hazırlanırken çocuk/öğrencilerin canlı ve nesnelere olan ilişkisini iyi gözlemlemeye dayalı, analiz, sentez ve değerlendirme yapma gibi üst bilişsel düşünme becerilerini geliştirmesini sağlayan etkinliklerin planlanmasına ve uygulamasına dikkat edilir.
- e) Uygulanacak programların süreleri, çocuk/öğrencilerin bireysel potansiyeli doğrultusunda belirlenir.
- f) Uygulanacak eğitim programlarının her aşamasında değerler eğitimine yer verilir.

g) (Ek bend: MART 2009/2618 TD) Eğitim programlarında yabancı dil öğretimine ve bilgisayar eğitimine yer verilebilir.

Eğitim Programları

MADDE 16 – (1) Kayıtları yapılan okul öncesi eğitimi, ilköğretim ve ortaöğretim çağı çocuk/öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzeyi ölçüldükten sonra merkezlerce;

a) Uyum (Oryantasyon),

b) Destek Eğitimi; 1) İletişim Becerileri, 2) Grupla Çalışma Teknikleri, 3) Öğrenme Yöntemleri, 4) Problem Çözme Teknikleri, 5) Bilimsel Araştırma Teknikleri, 6) Yabancı Dil, 7) Bilgisayar, 8) Sosyal Etkinlikler,

c) Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme,

ç) Özel Yetenekleri Geliştirme,

d) Proje Üretimi/Yönetimi

alanlarında düzenlenmiş eğitim programlarına alınırlar.

(2) Programları tamamlayan çocuk/öğrencilere tamamladığı her programın sonunda merkez müdürlüğüne Tamamlama Belgesi (EK-6) verilir.

Uygulama Süreci

MADDE 17 – (1) Hazır Bulunuşluk Düzeyini Belirleme:

a) Hazır bulunuşluk düzeyi belirleme çalışmalarına, merkezlerce oluşturulan programa dayalı ölçekler aracılığı ile sınıf öğretmenleri ve velilerinden alınan bildirimlerle başlanır.

b) Çocuk/ öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, sosyal ve devinişsel alanlara yönelik hazır bulunuşlukları, etkinlik temelli olmak üzere uyum programı süreci içerisinde yapılır.

c) Çocuk/ öğrencilerdeki ilgi ve yetenek alanı/alanlarını gözlemlemek için değişik ilgi ve yetenek alanı/alanlarına hitap eden etkinlik köşeleri hazırlanır.

ç) Hazır bulunuşluk ölçümleri ile çocuk/öğrencilerin merkeze başladığında hangi ilgi ve yetenek alanı/alanlarında öğrenmeye açık oldukları hakkında bilgi sahibi olunur.

d) Yapılan ölçümler sonucunda çocuk/öğrencilerin merkezce bilişsel, duyuşsal, sosyal ve devinişsel performans düzeyleri belirlenir.

(2) Uyum (Oryantasyon) Programı:

a) Örgün eğitim kurumlarından gelen çocuk/öğrencilere ve velilerine öncelikle merkezin misyon ve vizyonu anlatılır.

b) Uyum dönemi etkinlikleri çocuk/öğrencilerin sosyal ve duyuşsal gelişimleri, ilgi ve yetenek alanları göz önünde bulundurularak oluşturulan gruplar hâlinde yapılır.

c) Yapılacak etkinliklerin içeriği çocuk/öğrencilerde merkezlere ait kurum kültürü ve biz bilinci oluşturacak şekilde planlanır.

ç) Çocuk/ öğrencilerin kişisel, sosyal ve psikolojik gelişimleri hakkında bilgi toplamayı amaçlayan etkinlikler yapılır.

d) Uyum süreci içerisinde yapılan etkinliklere merkezdeki tüm öğretmenler katılır.

e) Her lider ve/veya danışman öğretmenin sorumlu olacağı çocuk/öğrenci grubu bu dönemde belirlenir.

f) Uyum süreci içerisinde her çocuk/öğrenci, kendi lider ve/veya danışman öğretmeni başta olmak üzere bütün öğretmenlerce gözlemlenir ve gözlemler yazılı olarak not edilir. Bunun sonunda elde edilen veriler lider ve/veya danışman öğretmen tarafından gözlem defterine yazılır. Rehberlik ve psikolojik danışma birimine verilir.

g) Hazır bulunuşluk düzeyini belirleme ilkelerinde olduğu gibi, çocuk/öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi belirleme çalışmalarına uyum sürecinde de devam edilir. Elde edilen veriler, öğretmenler kurulunda değerlendirilir ve değerlendirme sonuçları rehberlik ve psikolojik danışma birimince öğrenci dosyasına işlenir.

ğ) Uyum süreci sonunda elde edilen geri bildirimler velilerle paylaşılır.

(3) Destek Eğitim Programı:

a) Destek eğitim programında çocuk/öğrenciler, uyum programı sonunda ortaya çıkan performanslarına göre gruplara ayrılır.

b) Gruplara ayrılan çocuk/öğrenciler, destek eğitim programındaki alt program dalları olan İletişim Becerileri, Grupla Çalışma Teknikleri, Öğrenme Yöntemleri, Problem Çözme Teknikleri, Bilimsel Araştırma Teknikleri, Fen Bilimleri, Matematik, Dil Sanatları, Sosyal Bilimler, Resim, Müzik ve benzeri

alanlar ile ilişkilendirilerek eğitime alınır.

c) Destek eğitim programında yabancı dil ve bilgisayar programlarına tüm çocuk/öğrenciler alınır.

ç) Destek eğitim programında çocuk/öğrencilerce bireysel ya da grup hâlinde proje hazırlama çalışmalarına başlanır.

d) Destek eğitim programı uygulama sürecinde ve süreç sonunda gözlemlere dayalı olarak geri bildirimler alınır.

e) Destek eğitim programı sonunda çocuk/öğrenciler hakkında yapılan bütün gözlemler ve alınan geri bildirimler, bir araya getirilerek öğretmenler kurulunca değerlendirilir ve her çocuk/öğrencinin ayrı ayrı ilgi ve yetenek alanı/alanları belirlenir.

(4) Bireysel Yetenekleri Fark Ettirici Program:

a) Çocuk/ öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, sosyal ve devinişsel kapasiteleri dikkate alınarak uyum ve destek eğitimi programında yapılan gözlemler ve alınan geri bildirimler sonucu belirlenen bireysel yetenek alanı/alanları doğrultusunda öğrenci grupları oluşturulur.

b) Çocuk/ öğrencilerin sahip oldukları bireysel yeteneklerini fark ettirebilmek amacıyla akademik bilgilere dayalı olarak yaratıcılıklarını öne çıkaran ve bireysel farklılıklarıyla ilgili disiplinlere yönelik programlar hazırlanır ve uygulanır.

c) Öğrenme ortamları, yaratıcı düşünmeyi daha çok destekleyen çağdaş eğitim araç ve gereciyle donatılır.

ç) Programlar, çocuk/öğrenci merkezli eğitim anlayışına göre disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak modüler yapıda hazırlanır.

d) Bireysel yetenekleri fark ettirici dönemde disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak proje üretim çalışmaları devam ettirilir ve projeler destek eğitimi programına göre daha kapsamlı hazırlanır.

e) Bireysel yetenekleri fark ettirici programlar sonunda, çocuk/öğrenciler hakkında yapılan bütün gözlemler ve alınan geri bildirimler, öğretmenler kurulunda değerlendirilerek çocuk/öğrencinin ilgi ve yetenek alanı/alanları belirlenir.

(5) Özel Yetenekleri Geliştirici Program:

a) Özel yetenekleri geliştirici programlar, çocuk/öğrenci merkezli eğitim anlayışına uygun olarak disiplinler arası modüler yapıda olur.

b) Özel yetenekleri geliştirici programlarda çocuk/öğrencilere disiplinler ve disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak herhangi bir disiplinde derinlemesine veya ileri düzeyde bilgi, beceri ve davranış kazanmaları sağlanır.

c) Çocuk/ öğrencilerin bireysel ilgi ve yeteneklerinin farkında olmalarını, kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlayacak eğitim bu dönemde verilir.

ç) Çocuk/ öğrencilerce bu dönemde, daha çok özel yetenek alanı/alanlarına yönelik proje üretim çalışmaları yapılır.

(6) Proje Üretimi ve Hazırlama Programı:

a) Merkezlerdeki bütün etkinliklerin temelinde proje üretme ve geliştirme çalışmaları esas alınır.

b) Proje hazırlama ve geliştirme konularında bilgi ve beceri kazandırmak üzere kurumdaki lider ve/veya danışman öğretmenler aracılığıyla gerekli ön öğrenmeler sağlanır ve proje yönergeleri hazırlanıp örnekler sunulur.

c) Çocuk/ öğrencilerce lider ve/veya danışman öğretmenlerin rehberliğinde proje konuları belirlir.

ç) Yöntem olarak öğretmenlerin çocuk/öğrencilere bilgi aktarmasından çok, kendi seçecekleri projeler doğrultusunda çalışmaları, geliştirdikleri çözüm uygulamaları ve bu süreç içerisinde öğrenmeleri temel alınır.

d) Çocuk/ öğrenciler ilgi, yetenek ve tercihlerine göre 3–5 kişiden oluşan proje gruplarına ayrılır ve kendi seçtikleri proje üzerinde çalışarak gerektiğinde bireysel proje üretme çalışmaları da yapılır.

e) Proje konularının belirlenmesi, seçilmesi ve sonuçlarının değerlendirilip geliştirilmesinde çevredeki iş yeri, yerel yönetimler, gönüllü kurum ve kuruluşlar ve üniversitelerden yararlanılır.

f) Projeler ilgili kurum ve kuruluşlarda geliştirilebileceği gibi, gerektiğinde uzman kişilerden de destek sağlanır.

g) Projelerin konusu ve seçiminde herhangi bir sınırlama yapılmaz. Her türlü üretim, hizmet, bilimsel çalışma ve sanat etkinlikleri projelendirilir.

ğ) Projeler, disiplinler arası çalışma ve farklı becerilerin sentezini gerçekleştirmeye yönelik hazırlanır.

h) Çocuk/ öğrencilerin, lider ve/veya danışman öğretmenler rehberliğinde planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarını yaparak, yaşayarak, öğrenen; üreten, sorun çözen, yaratıcı düşünebilen, çevresi ile iletişim kurabilen, bilimsel araştırma ve buluş yapabilen bireyler olarak yetiştirilmeleri sağlanır.

ı) Proje üretimi yapılırken eğitim-öğretim ortamları, her türlü çevre şartlarına açık, çok amaçlı, sosyal ve psikolojik yönden iş birliğine açık ve motive edici olacak şekilde düzenlenir.

(7) Süresi, çocuk/öğrencinin gelişimine göre merkezlerce belirlenen her eğitim-öğretim aşaması süreci içinde ve süreci sonunda, lider ve/veya danışman öğretmenler tarafından programların çocuk/öğrencilere yönelik değerlendirmeleri yapılır ve değerlendirme raporları hazırlanır.

(8) Hazırlanan raporlara dayanarak çocuk/öğrencilerin bu disiplinle/disiplinlerle ilgili değerlendirmeleri, kendi okullarında o disiplin öğretmenlerinden oluşturulacak bir kurul tarafından yapılır. Alınan sonuç, o dersin notu olarak öğrencinin karnesine yazılır.

Rapor Düzenleme

MADDE 18 – (1) Süresi merkezlerce belirlenen her eğitim-öğretim süreci içinde ve süreç sonunda, lider ve/veya danışman öğretmenlerle rehberlik ve psikolojik danışma birimi tarafından programların öğrencilere yönelik değerlendirmeleri yapılarak bir rapor hazırlanır. Bu raporlar, bir sonraki programa esas teşkil etmek üzere merkez yürütme kurulunca görüşülür.

Eğitim-Öğretim Ortamı

MADDE 19 – (1) Merkezdeki eğitim-öğretim ortamları; her türlü çevre ile iş birliğine açık, sosyal ve psikolojik yönden motive edici olacak şekilde düzenlenir.

Eğitim-Öğretim Süresi

MADDE 20 – (1) Merkezdeki eğitim-öğretim uygulama süresi, merkez yürütme kurulunun kararı ve önerisi ile il millî eğitim müdürlüğünce onandıktan sonra Genel Müdürlüğe bilgi verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bilim ve Sanat Merkezi, İşleyiş ve Görevler

Bilim Ve Sanat Merkezi

MADDE 21 – (1) Bilim ve sanat merkezi, okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim kurumudur.

Yönetim Birimi

MADDE 22 – (1) Yönetim birimi; müdür, müdür yardımcıları ile merkez yürütme kurulu ve merkez danışma kurulundan oluşan birimdir.

Bilim Etkinlikleri Birimi

MADDE 23 – (1) Bilim etkinlikleri birimi, bir ana eğitim birimi olup bu birim de; fen bilimleri, matematik, sosyal bilimler ve benzeri bilim dallarında özel ilgi ve yeteneği olduğu belirlenen üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlayacak etkinlikleri uygulama imkânı sağlar.

Sanat Ve Spor Etkinlikleri Birimi

MADDE 24 – (1) Sanat ve spor etkinlikleri birimi, bir ana eğitim birimi olup bu birimde; resim, grafik, fotoğrafçılık, sinema, seramik, heykel, hat, vitray, ebru, bale gibi görsel; müzik, tiyatro, drama, edebiyat gibi sözel ve işitsel; güzel sanat ve spor dallarında özel ilgi ve yeteneği olduğu belirlenen üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlayacak etkinlikleri uygulama imkânı sağlar.

Destek Etkinlikleri Birimi

MADDE 25 – (1) Destek etkinlikleri birimi, Türkçe, doğru ve güzel konuşma-yazma, bilgisayar, yabancı dil, satranç, çevre koruma, sağlık bilgisi, kişiler arası iletişim ve benzeri alanlarda çocuk/öğrencilere genel kültür, iletişim ve günlük yaşamla ilgili temel bilgiler kazandırma imkanı sağlar.

Araştırma, İzleme, Geliştirme Ve Dokümantasyon Birimi

MADDE 26 – (1) Araştırma, izleme, geliştirme ve dokümantasyon biriminde; merkezlerde üretilecek olan proje çalışmaları planlanır, koordine edilir

ve desteklenerek değerlendirmeleri yapılır. Merkezlerin ihtiyaçı olan çocuk/öğrencilere ve öğretmenlere yönelik her türlü kaynak, yayın ve araç-gereç kullanıma hazır şekilde bulundurulur.

(2) Üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin eğitim-öğretim ve eğitim modellerine yönelik ülke genelinde ve uluslararası düzeyde inceleme ve araştırmalar yapılır veya yaptırılarak sonuçları merkez yürütme kuruluna sunulur.

(3) Araştırma, izleme ve geliştirme birimi, merkezlerden eğitim-öğretim sürecini tamamlayarak ya da başka bir nedenle ayrılan çocuk/öğrencilerin takibini yapar ve veri tabanını oluşturur. Bilgileri e-mezun modülüne işler.

Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Birimi

MADDE 27 – (1) Rehberlik ve psikolojik danışma birimi; merkezlere alınan çocuk/öğrencilerin eğitsel ve gelişimsel yönde izlenmeleri, çeşitli yardım hizmetleri, uygulanan programların geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konusunda çalışmaların ve çocuk/öğrencilerin eğitsel değerlendirmelerinin yapıldığı, bireyselleştirilmiş eğitim programları (BEP) ve bireyselleştirilmiş öğretim programlarının (BÖP) hazırlandığı, disiplinler arası yaklaşımla çocuk/öğrencinin performans düzeylerinin tespit edildiği rehber öğretmen, sınıf öğretmeni, okul öncesi eğitimi öğretmeni ve özel eğitim öğretmeninden (üstün zekalılar bölümü mezunu veya ilgili sertifikasyon programını tamamlamış) oluşan birimdir.

Okul Öncesi Eğitimi Birimi

MADDE 28 – (1) Okul öncesi eğitimi çağındaki üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin bilimsel düşünme ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken, problem çözen, bağımsız, yenilikçi, girişimci, değişikliğe açık, alternatif düşünce üreten, nitelikli, yurtsever, hoşgörülü bireyler olarak yetişmelerini sağlayan birimdir.

Personel

MADDE 29 – (1) Merkezler; müdür, müdür yardımcıları, birim başkanları, rehberlik ve psikolojik danışma birim elemanları, öğretmenler, kütüphaneci, memur, teknisyenler ve yardımcı hizmetliden oluşur.

Müdür

MADDE 30 – (1) Müdür; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, emir ve programlara uygun olarak merkezlerin amaç ve ilkeleri doğrultusunda yönetilmesinden, değerlendirilmesinden, geliştirilmesinden ve işleyişinden sorumludur. Üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal gelişimini destekleyen tedbirleri alır.

Müdür Yardımcıları

MADDE 31 – (1) Müdür yardımcıları; merkezlerin her türlü eğitim-öğretim, yönetim, öğrenci işleri, tahakkuk, ayniyat, yazışma, eğitici etkinlikler, güvenlik, bakım, koruma, temizlik, düzen, halkla ilişkiler ve bunun gibi işlerle ilgili olarak merkez müdürünce verilen görevleri yapar. Müdür yardımcıları, bu görevlerin yapılmasından ve merkezlerin amacına uygun olarak işleyişinden müdüre karşı sorumludur.

Birim Başkanları

MADDE 32 – (1) Birim başkanları, merkezlerdeki her eğitim biriminin kendi içerisinde bulunan branşlar arasından merkez müdürünce görevlendirilir.

Birim başkanlarının görevleri şunlardır:

a) Birim çalışmalarını ve düzenini, projenin ilgili programlarının hedef, amaç ve ilkeleri doğrultusunda izlemek.

b) Birimin etkinlik programlarının hazırlanıp geliştirilmesini ve değerlendirilmesini sağlamak ve bu çalışmalara katılmak.

c) Birimin araç-gereç ve benzeri ihtiyacını tespit ederek merkez müdürüne bildirmek.

ç) Birim etkinliklerinin yürütülmesinde, birim başkanlığı görevinin yanı sıra branşı ile ilgili çalışmalara katılmak.

d) Birim çalışmaları ile ilgili olarak düzenlenecek her türlü resmî yazıyı incelemek, birim toplantılarında değerlendirmek ve birimde oluşturulacak desimal sistemde muhafaza etmek.

e) Birim çalışmaları ile ilgili program, plan, araştırma ve değerlendirme raporları ile projeler ve diğer ilgili kayıtları düzenli olarak tutmak.

f) Birimler arası koordinasyonu sağlamak.

g) Merkez müdürünün verdiği diğer görevleri yerine getirmek.

Öğretmenler

MADDE 33 – (1) Öğretmenlerin görevleri şunlardır:

a) Merkezin eğitim modeline ve amacına uygun olarak eğitim-öğretim programları hazırlamak.

b) Programın aksayan yönlerini belirlemek amacıyla diğer öğretmenlerle

görüşerek birim başkanına bildirmek ve birim toplantılarında değerlendirmek.

c) Branşı ile ilgili etkinliklerde gerekli araç-gereci belirlemek ve eksik olanları birim başkanlarına bildirmek.

ç) Çocuk/ öğrencileri, özel yetenek alanlarında gösterdikleri başarıları yanında gelişim özellikleri ile de değerlendirmek. Herhangi bir sorun karşısında rehberlik ve psikolojik danışma birimi ve velisi ile iş birliği yapmak.

d) Çocuk/ öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya koyma, destekleme ve kişisel gelişimi açısından bireysel programlar hazırlamak ve birim başkanına bildirmek.

e) Etkinliklerde her türlü çevre imkânlarını kullanmak.

f) Etkinlik saatleri dışında merkezin eğitim-öğretim ve yönetim işlerine katılmak.

g) Sorumluluğuna verilen çocuk/öğrencilere lider ve/veya danışmanlık yapmak.

ğ) Sorumlu olduğu çocuk/öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimini izleyip gözlemlerde bulunmak.

h) Sorumlu oldukları çocuk/öğrencilerin velileri ve örgün eğitim kurumlarındaki öğretmenleri ile periyodik aralıklarla görüşmek ve sonuçlarını rehberlik ve psikolojik danışma birimine bildirmek.

ı) Merkezde uygulanan programların her eğitim-öğretim aşaması içinde ve süreç sonunda çocuk/öğrencilere yönelik değerlendirmeleri yaparak rehberlik ve psikolojik danışma birimine bildirmek.

i) Merkez müdürü tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Merkez Yürütme Kurulu

MADDE 34 – (1) Merkezdeki uygulamaların, amacına uygun şekilde yürütülebilmesi için merkez yürütme kurulu oluşturulur.

(2) Merkez yürütme kurulunda; merkez müdürü başkanlığında müdür yardımcıları, birim başkanları, merkezin bulunduğu yerleşim biriminde rehberlik ve araştırma merkezi varsa rehberlik ve araştırma merkezi müdürünün görevlendirdiği bir rehber öğretmen, velilerin seçtikleri veli temsilcisi, öğrencilerin seçtikleri öğrenci temsilcisi ve sponsor temsilcisi görev alır.

Merkez Yürütme Kurulunun Görevleri

MADDE 35 – (1) Merkez yürütme kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Merkezlerde yapılacak etkinlikleri planlamak, izlemek ve değerlendirmek.
  - b) Merkezlerde eğitim-öğretim uygulama planını, çocuk/öğrencilerin örgün eğitim kurumlarındaki eğitim-öğretim sürelerini de dikkate alarak hazırlamak.
  - c) Uygulamanın etkinliğini ve verimliliğini sağlamak amacıyla yerel yönetimler, gönüllü kurum, kuruluş ve üniversitelerle iş birliği içinde olmak.
  - ç) Merkezlerdeki eğitim-öğretim ortamının geliştirilmesi, çalışmaların nitelik ve niceliğinin artırılması için gerekli kaynakların sağlanmasına yardımcı olmak.
  - d) Çocuk/ öğrencilerin tasarladıkları proje çalışmalarına destek sağlamak.
  - e) Çocuk/ öğrencilerce hazırlanan proje ve ürünlerin sergilenmesi için gerekli desteği sağlamak.
  - f) Merkezdeki eğitim-öğretim sürecini izlemek ve dönem sonu raporlarını hazırlamak, Genel Müdürlüğe sunmak.
  - g) Her yıl Genel Müdürlüğe sunulmak üzere öğrenci kontenjanını belirlemek.
  - ğ) Tanılaması yapılacak çocuk/öğrencilerin hangi sınıf düzeyinde olacaklarını belirleyerek Genel Müdürlüğün onayını almak üzere öneride bulunmak.
  - h) Merkezin yıllık bütçesini hazırlayıp Genel Müdürlüğe sunmak.
  - ı) Harcama esas ve usulleri ile önceliklerini belirlemek.
  - i) İhtiyaç duyulan teknik yardımla ilgili hazırlık yapmak ve Genel Müdürlüğe bildirmek.
  - j) Merkezin finansmanına katkı sağlamak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlemek.
- (2) Merkez müdürü merkez yürütme kurulu kararları doğrultusunda hizmetlerini yürütür
- (3) Merkez yürütme kurulu, kararları oy çokluğuyla alır ve yürürlükte

bulunan mevzuata aykırı karar alamaz.

Tanılama Komisyonu

MADDE 36 – (1) Okul öncesi eğitimi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin tanılama sürecindeki inceleme ve değerlendirme işlemlerini yürütmek üzere merkez müdürünün başkanlığında;

a) Görevlendireceği bir müdür yardımcısından,

b) Araştırma, izleme ve dokümantasyon birimi başkanından,

c) Okul öncesi eğitimi birimi başkanından,

ç) Rehberlik ve psikolojik danışma birimi başkanı ve bu birimde görevli öğretmenler ile özel eğitim öğretmeninden oluşturulur.

Tanılama Komisyonunun Görevleri

MADDE 37 – (1) Okul öncesi eğitimi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki çocuk/öğrencilerin merkeze aday gösterilebilmeleri için, Bakanlıkça hazırlanan gözlem formlarını örgün eğitim kurumlarına ve velilere iletmek üzere tanılama komisyonu;

a) Aday gösterilen çocuk/öğrencilerin gözlem formlarını nicel ve nitel olarak değerlendirmek,

b) Gözlem formları değerlendirme sonuçlarına göre grup değerlendirmesine alınacak öğrencileri belirlemek,

c) Grup değerlendirmesinde yeterli performansı gösteren çocuk/öğrencilerin bireysel incelemeye alınmalarını sağlamak,

ç) Bireysel inceleme sonuçlarını Genel Müdürlüğe gizlilik içerisinde gönderilmesini sağlamak görevlerini yerine getirir.

Merkez danışma kurulu

MADDE 38 – (1) Merkezlerin bulunduğu yerleşim mahallinde; fen bilimleri, sosyal bilimler, güzel sanatlar, basın yayın kuruluşları ile iş dünyasını temsil edebilecek en fazla onbir kişi ile danışma kurulu oluşturulur. Bu kurulda görev alacaklar merkez yürütme kurulunca seçilir. Danışma Kurulunun işleyiş esas ve usulleri merkez yürütme kurulunca belirlenir.

Üst danışma kurulu

MADDE 39 – (1) Merkezlerde yapılacak uygulamaların üst düzeyde planlamasını sağlamak amacıyla üst danışma kurulu oluşturulur.

(2) Bu kurul, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünün başkanlığında; Talim ve Terbiye Kurulundan, Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğünden, İlköğretim Genel Müdürlüğünden, Ortaöğretim Genel Müdürlüğünden, TÜBİTAK'tan, Sivil toplum örgütlerinden birer temsilci, Üniversitelerden 2 (iki) öğretim üyesi ile merkezlerden iki temsilciden oluşur.

(3) İhtiyaç duyulması hâlinde üst danışma kurulu toplantılarına, diğer kurum ve kuruluşlardan temsilci/temsilciler, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünce çağrılır.

(4) Üst danışma kurulunun sekreteryası, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yetenekli Çocukların Eğitimi Şubesinde yürütülür.

Üst danışma kurulunun görevleri

MADDE 40 – (1) Üst danışma kurulunun görevleri şunlardır:

a) Üstün yeteneklileri tanılaması için gerekli gözlem formları, ölçme araçları ve ölçütlerle ilgili önerilerde bulunmak.

b) Üstün yeteneklilerin belirlenmesi için gerekli psikolojik ölçme araçlarının geliştirilmesi ve uygulanacak yöntemler hakkında önerilerde bulunmak.

c) Üstün yeteneklilerin eğitimi-öğretimi için modeller belirlenmesi, programlar geliştirilmesi, gerekli bilimsel çalışmaların yapılması ve uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik önerilerde bulunmak.

ç) Üstün yeteneklilere verilecek hizmetlerin etkinliğini artırmaya yönelik bilimsel çalışma gruplarının oluşturulması konusunda önerilerde bulunmak.

d) Merkezlerin eğitim-öğretim ortamına ilişkin standartlarla ilgili önerilerde bulunmak.

e) Üstün yeteneklilerin eğitimi-öğretimi ve istihdamı konusunda kamu kurumları ve sivil toplum örgütleri ile iş birliği yapmak.

f) Üstün yeteneklilerin eğitimi-öğretimi kapsamında eğitim sistemindeki okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim program ve uygulamalarında, eşgüdüm ve stratejik uygulama bütünlüğünde yasal ve uygulama ilkeleri için hazırlıklar yapmak.

g) Üstün yeteneklilerin eğitimi-öğretimi konusunda eğitimcilerin yetiştirilmesi ve kurumlarla gerekli iş birliği sağlamak.

ğ) Üstün yeteneklilerin eğitimi-öğretimi ve değerlendirilmeleri konusunda uluslararası iş birliği yapmak ve izlemek.

Üst Danışma Kurulu Toplantısı

MADDE 41 – (1) Üst danışma kurulu, başkanın çağrısı üzerine yılda bir defa gündemli olarak toplanır. Toplantı yeter sayısı, komisyon üye sayısının üçte ikisi kadardır. Kararları oy çokluğu ile alınır.

(2) İhtiyaç duyulan hâllerde ilgililerin de katılımıyla genişletilmiş üst danışma kurulu toplantıları yapılabilir.

(3) Üst danışma kurulunun kararları Bakanlık Makamı onayı ile yürürlüğe girer.

Öğrenci Nakli

MADDE 42 – (1) Merkezler arasında öğrenci nakli, velinin yazılı başvurusu üzerine yapılır (EK-7).

Atama

MADDE 43 – (1) Üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin eğitim-öğretimlerinde görev alacak müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenlerin hizmetteki performansları, alanları veya üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili alanda yüksek lisans veya doktora yapmış olmaları, üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin hizmet içi eğitimi, seminer ve kurslarına katılmış olmaları gibi nitelikler göz önüne alınarak atama kriterleri, Personel Genel Müdürlüğü ve Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünce belirlenir ve atamaları, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda Bakanlıkça yapılır.

Hizmet İçi Eğitim

MADDE 44 – (1) Merkezlerdeki personelin yetiştirilmesi amacıyla periyodik olarak hizmet içi eğitim seminer ve kursları düzenlenir.

Denetim

MADDE 45 – (1) Merkezlerin denetimi Bakanlıkça yapılır.

ALTINCI BÖLÜM

Hüküm Bulunmayan Hâller, Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat,

Yürürlük ve Yürütme

Hüküm Bulunmayan Hâller

MADDE 46 – (1) Bu Yönergede yer almayan hususlarda okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim mevzuatı hükümleri geçerlidir.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

MADDE 47 – (1) Kasım 2001 tarih ve 2530 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 48 – (1) Bu Yönerge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 49 – (1) Bu Yönerge hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

⁽¹⁾ Bu madde birinci fıkrasında yer alan “Öğretmenler, kurullar veya veliler” ibaresi, MART 2009/2618 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan "Millî Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge"nin 5'inci maddesiyle metne işlenen şekilde değiştirilmiştir.

EK 5. Türkiye'deki Bilim Ve Sanat Merkezleri Listesi

S. NO	İL	İLÇE	OKUL/KURUM ADI	TEL	web	E-MAİL
1	ADANA	SEYHAN	Bilim ve Sanat Merkezi	3222251901	adanabilsem.gov.tr	adanaBİLSEM@gmail.com
2	AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	Aydın Doğan Bilim ve Sanat Merkezi	2722142261	www.aydindoganbilsem.com	aydindoganBİLSEM@gmail.com
3	AKSARAY	MERKEZ	Aksaray Bilim ve Sanat Merkezi	3822153513	aksaraybilsem.meb.k12.tr	973286@meb.k12.tr
4	AMASYA	MERKEZ	Amasya Bilim ve Sanat Merkezi	3582184543	amasyabilsem.meb.k12.tr	887802@meb.k12.tr
5	ANKARA	MAMAK	Ankara Bilim Ve Sanat Merkezi	3123722242	www.ankarabilsem.gov.tr	bilimsanat06@yahoo.com.tr
6	ANKARA	YENİMAHALLE	Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi	3122350683	www.umbilsem.gov.tr	969936@meb.k12.tr
7	ANTALYA	KONYAALTI	Antalya Bilim ve Sanat Merkezi	2422296454	www.antalyabilsem.meb.k12.tr	970655@meb.k12.tr
8	BALIKESİR	MERKEZ	Balıkesir Bilim ve Sanat Merkezi	2662493423	balikesirbilsem.meb.k12.tr	970263@meb.k12.tr
9	BARTIN	MERKEZ	Bartın Bilim Ve Sanat Merkezi	3782273461	bartinbilsem.meb.k12.tr	bartinBİLSEM@hotmail.com
10	BAYBURT	MERKEZ	Bayburt Bilim ve Sanat Merkezi	4582118844	bayburtbilsem.meb.k12.tr	395288@meb.k12.tr
11	BİLECİK	MERKEZ	Bilecik Bilim Ve Sanat Merkezi	2282121151	bilecikbilsem.meb.k12.tr	965074@meb.gov.tr
12	BİNGÖL	MERKEZ	Bingöl Bilim ve Sanat Merkezi	-	-	-
13	BİTLİS	MERKEZ	Bitlis Bilim ve Sanat Merkezi	-	bitlisbilsem.meb.k12.tr	749118@meb.k12.tr
14	BURDUR	MERKEZ	Burdur Bilim Ve Sanat Merkezi	2482332457	burdurbilsem.meb.k12.tr	964894@meb.k12.tr
15	BURSA	MUSTAFAKEMALPAŞA	Cevdet Nerse Bilim ve Sanat Merkezi	2246120700	bilsem.meb.k12.tr	765449@meb.k12.tr
16	BURSA	OSMANGAZI	BTSO Kamil Tolon Bilim ve Sanat Merkezi	2242160511	bursabilsem.gov.tr	965473@meb.k12.tr
17	ÇANKIRI	MERKEZ	Çankırı Ahmet Mecbur Efendi Bilim ve Sanat Merkezi	-	-	-
18	ÇORUM	MERKEZ	Çorum Bilim Ve Sanat Merkezi	3642271264	corumbilsem.meb.k12.tr	BİLSEM19@hotmail.com
19	DENİZLİ	MERKEZ	Denizli Bilim ve Sanat Merkezi	2582423188	denizlibilsem.meb.k12.tr	870845@meb.k12.tr

20	DİYARBAKIR	BAĞLAR	Diyarbakır Bilim ve Sanat Merkezi	-	-	-
21	DÜZCE	MERKEZ	Düzce Bilim ve Sanat Merkezi	3805241245	duzcebilsem.meb.k12.tr	970194@meb.k12.tr
22	ELAZIĞ	MERKEZ	Elazığ Bilim Ve Sanat Merkezi	4242483260	elbilsem.meb.k12.tr	elBİLSEM@meb.k12.tr
23	ERZİNCAN	MERKEZ	Erzincan Bilim ve Sanat Merkezi	4462233952	erzincanbilsem.meb.k12.tr	970264@meb.k12.tr
24	ERZURUM	YAKUTİYE	Cevat Dursunoğlu Bilim ve Sanat Merkezi	4422130301	erzurumbilsem.meb.k12.tr	972116@meb.k12.tr
25	ESKİŞEHİR	ODUNPAZARI	Emine-Emir Şahbaz Bilim ve Sanat Merkezi	2222347433	eskisehirbilsem.meb.k12.tr	967444@meb.k12.tr
26	GAZİANTEP	ŞAHİNBEY	Şahinbey Bilim ve Sanat Merkezi	3423368700	sahinbeybilsem.meb.k12.tr	sahinbeyBİLSEM@hotmail.com
27	GİRESUN	MERKEZ	Giresun Bilim Ve Sanat Merkezi	4542166171	giresunbilsem.meb.k12.tr	giresunBİLSEM-2006@hotmail.com
28	GÜMÜŞHANE	MERKEZ	Gümüşhane Bilim Ve Sanat Merkezi	4562337016	gumushanebilsem.meb.k12.tr	966428@meb.k12.tr
29	HATAY	MERKEZ	Hatay Bilim Ve Sanat Merkezi	3262213475	www.hataybilsem.meb.k12.tr	966479@meb.k12.tr
30	ISPARTA	MERKEZ	Isparta Bilim ve Sanat Merkezi	2462429373	ispartabilsem.meb.k12.tr	753974@meb.k12.tr
31	İSTANBUL	ATAŞEHİR	İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi	2164552843	istanbulbilsem.meb.k12.tr	970178@meb.k12.tr
32	İSTANBUL	BAHÇELİEVLER	İstanbul Ticaret Odası Bilim ve Sanat Merkezi			
33	İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	Beşiktaş Bilim ve Sanat Merkezi	2122745751	besiktasbilsem.meb.k12.tr	besiktasBİLSEM@gmail.com
34	İZMİR	KONAK	Konak Bilim ve Sanat Merkezi	2324642999	konakbilsem.meb.k12.tr	-
35	İZMİR	NARLIDERE	Sıdika Akdemir Bilim ve Sanat Merkezi	2322342900	izmirbilsem.meb.k12.tr	izmirBİLSEM@hotmail.com
36	KAHRAMANMARAŞ	MERKEZ	Kahramanmaraş Bilim Ve Sanat Merkezi	3442218584	bilsem46.meb.k12.tr	info@kamarasBİLSEM.k12.tr
37	KARS	MERKEZ	Fahrettin Kırzioğlu Bilim ve Sanat Merkezi	-	-	-
38	KASTAMONU	MERKEZ	Bilim ve Sanat Merkezi	3662142014	www.kastamonubilsem.gov.tr	880275@meb.k12.tr
39	KAYSERİ	MELİKGAZI	Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi	3523202015	kayseribilsem.meb.k12.tr	967416@meb.k12.tr
40	KIRIKKALE	MERKEZ	Kırıkkale İl Özel İdaresi Bilim Ve Sanat Merkezi	3182243062	www.kirikalebilsem.com	965212@meb.k12.tr

41	KIRKLARELİ	MERKEZ	Kırklareli Bilim ve Sanat Merkezi	2882145656	kirklarelibilsem.meb.gov.tr	974479@meb.k12.tr
42	KIRŞEHİR	KAMAN	Kaman Bilim ve Sanat Merkezi	3867128040	kamanbilsem.meb.k12.tr	kamanBİLSEM@gmail.com
43	KIRŞEHİR	MERKEZ	Yusuf Demir Bilim ve Sanat Merkezi	3862133207	kirsehirbilsem.meb.k12.tr	kirsehirBİLSEM40@hotmail.com
44	KOCAELİ	İZMİT	İzmit Bilim ve Sanat Merkezi	2622261242	www.izmitbilsem.com	967415@meb.k12.tr
45	KONYA	MERAM	Konya Bilim ve Sanat M.	3323505021	konyabilsem.meb.k12.tr	konyaBİLSEM@gmail.com
46	KÜTAHYA	MERKEZ	Kütahya Bilim ve Sanat Merkezi	2742236293	gazikemalbilsem.meb.k12.tr	kutahyaBİLSEM2008@hotmail.com
47	MALATYA	MERKEZ	Malatya Bilim ve Sanat Merkezi	4222380333	malatyabilsem.meb.k12.tr	malatyaBİLSEM@hotmail.com
48	MANİSA	MERKEZ	Bilim ve Sanat Merkezi	2362390079	manisabilsem.meb.k12.tr	962002@meb.k12.tr
49	MANİSA	SALİHLİ	Salihli Bilim Ve Sanat Merkezi	2367120404	salihlibilsem.meb.k12.tr	962696@meb.k12.tr
50	MERSİN	TARSUS	Hadiye Kuradacı Bilim ve Sanat Merkezi	-	-	-
51	MERSİN	YENİŞEHİR	Mersin Bilim ve Sanat Merkezi	3243267330	mersinbilsem.gov.tr	972213@meb.k12.tr
52	MUŞ	MERKEZ	Muş Bilim ve Sanat Merkezi	4362121282	musbilsem.meb.gov.tr	972072@meb.k12.tr
53	NEVŞEHİR	MERKEZ	Nevşehir Halil İncekara Bilim ve Sanat Merkezi	3842140084	nevsehirbilsem.meb.k12.tr	972071@meb.k12.tr
54	NİĞDE	MERKEZ	Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi	3882210668	nigdebilsem.meb.k12.tr	749119@meb.k12.tr
55	ORDU	MERKEZ	Dr. M. Hilmi Güler Bilim ve Sanat Merkezi	4522300404	ordubilsem.meb.k12.tr	887826@meb.k12.tr
56	RİZE	MERKEZ	Fatma-Nuri Erkan Bilim ve Sanat Merkezi	4642261674	www.fatmanurierkanbilsem.meb.k12.tr	973425@meb.k12.tr
57	SAKARYA	ERENLER	Sakarya Bilim Ve Sanat Merkezi	2642415630	sakaryabilimvesanat.meb.k12.tr	sakaryaBİLSEM@gmail.com
58	SAMSUN	İLKADIM	Samsun Rotary Kulübü Bilim ve Sanat Merkezi	3622310288	www.samsunbilsem.com	972170@meb.k12.tr
59	SIİRT	MERKEZ	Siirt Bilim Sanat Merkezi	4842243738	siirtbilsem.meb.k12.tr	siirtBİLSEM@hotmail.com
60	SİNOP	MERKEZ	Sinop Bilim ve Sanat Merkezi	3682618601	sinopbilsem.meb.k12.tr	817565@meb.k12.tr
61	SİVAS	MERKEZ	Sivas Bilim ve Sanat Merkezi	3462271010	www.sivabilsem.meb.k12.tr	969726@meb.k12.tr
62	ŞANLIURFA	MERKEZ	Şanlıurfa Bilim Ve Sanat Merkezi	4143129707	sanliurfabilsem.com	966559@meb.k12.tr
63	TEKİRDAĞ	MERKEZ	Bilim ve Sanat Merkezi	2822932794	tekirdagbilsem.gov.tr	tekirdagBİLSEM@hotmail.com
64	TOKAT	MERKEZ	Tokat Bilim ve sanat Merkezi	3562291739	tokatbilsem.meb.k12.tr	910265@meb.k12.tr

65	TRABZON	MERKEZ	Bilim ve Sanat Merkezi	4622300171	trabzonbilsem.net	828968@meb.k12.tr
66	UŞAK	MERKEZ	Uşak Bilim ve Sanat Merkezi	2762247584	www.usakbilsem.com	usakBİLSEM@meb.k12.tr
67	VAN	MERKEZ	Van Bilim ve Sanat Merkezi	4322140006	www.vanbilsem.gov.tr/	vanBİLSEM@hotmail.com
68	YALOVA	ÇINARCIK	Atatürk Bilim ve Sanat Merkezi	2262455809	www.ataturkbilsem.com	966909@meb.k12.tr
69	YOZGAT	MERKEZ	Fatma Temel Turhan Bilim Ve Sanat Merkezi	3542120710	www.yozgatbilsem.com	fttBİLSEM@hotmail.com
70	ZONGULDAK	MERKEZ	Zonguldak Bilim ve Sanat Merkezi	3722571406	www.zonguldakbilsem.gov.tr	zonguldakBİLSEM67@hotmail.com

EK 6. Bilim Ve Sanat Merkezleri İçin Uyum Dönemi Etkinlik Planı Örneği

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİ İÇİN UYUM DÖNEMİ ETKİNLİK PLANI ÖRNEĞİ							
HAFTA	TARİH	SABAH 1. GRUP	SABAH 2. GRUP	SABAH 3. GRUP	AKŞAM 1. GRUP	AKŞAM 2. GRUP	AKŞAM 3. GRUP
1. HAFTA	17/09/2012					REH.-REH.	
	18/09/2012	REH.-REH.			REH.-REH.		REH.-REH.
	19/09/2012		REH.-REH.	REH.-REH.		MAT1 – FEN	
	20/09/2012	MAT1 – FEN			MAT1 – FEN		FEN-MAT1
	21/09/2012		MAT1 – FEN	FEN-MAT1			
2. HAFTA	24/09/2012					FİZ.1-RES	
	25/09/2012	FİZ.1-RES			FİZ.1-RES		RES-FİZ.1
	26/09/2012		FİZ.1-RES	RES-FİZ.1		MAT.2 – BİY.1.	
	27/09/2012	MAT.2 – BİY.1.			MAT.2 – BİY.1.		BİY.1.-MAT.2
	28/09/2012		MAT.2 – BİY.1.	BİY.1.-MAT.2			
3. HAFTA	01/10/2012					SOS.1-İNG.	
	02/10/2012	SOS.1-İNG.			SOS.1-İNG.		İNG.-SOS.1
	03/10/2012		SOS.1-İNG.	İNG.-SOS.1		MAT.3 – FİZ.2.	
	04/10/2012	MAT.3 – FİZ.2.			MAT.3 – FİZ.2.		FİZ.2.-MAT.3
	05/10/2012		MAT.3 – FİZ.2.	FİZ.2.-MAT.3			
4. HAFTA	08/10/2012					BİY.2.-MÜZİK	
	09/10/2012	BİY.2.-MÜZİK			BİY.2.-MÜZİK		MÜZİK -BİY.2.
	10/10/2012		BİY.2.-MÜZİK	MÜZİK -BİY.2.		MAT.4 – KİM.	
	11/10/2012	MAT.4 – KİM.			MAT.4 – KİM.		KİM.-MAT.4
	12/10/2012		MAT.4 – KİM.	KİM.-MAT.4			
5. HAFTA	15/10/2012					DRAMA.- BİL.	
	16/10/2012	DRAMA.- BİL.			DRAMA.- BİL.		BİL.-DRAMA.
	17/10/2012		DRAMA.- BİL.	BİL.-DRAMA.		SOS.2-TÜRKÇE	SOS.2-TÜRKÇE
	18/10/2012	SOS.2-TÜRKÇE			SOS.2-TÜRKÇE		
	19/10/2012		SOS.2-TÜRKÇE	SOS.2-TÜRKÇE			

EK 7. Bilim ve Sanat Merkezleri İçin Modüllere Göre Program Örneği

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİ İÇİN MODÜLLERE GÖRE PROGRAM ÖRNEĞİ											
SINIF DÜZEYİ	UYUM DÖNEMİ EĞİTİMİ	DESTEK EĞİTİM DÖNEMİ		BİREYSEL YETENEKLERİ FARKETTİRME DÖNEMİ (BYF)			ÖZEL YETENEKLERİ GELİŞTİRME DÖNEMİ (ÖYG)			PROJE ÜRETİMİ DÖNEMİ	
		3 VE 4	3	4	5	6	7	8	9	10	11
SÜRE	6 HAFTA	2 YIL	1 YIL	3 YIL	2 YIL	1 YIL	3 YIL	2 YIL	1 YIL	2 YIL	1 YIL
MERKEZE GELECEĞİ GÜN SAYISI	2	2	3	3	3	2	1	2	2	1	1
HAFTALIK DERS SAATİ	8 SAAT	6 SAAT	9 SAAT	9 SAAT	9 SAAT	6 SAAT	4 SAAT	8 SAAT	8 SAAT	4 SAAT	4 SAAT

EK 8. Bilim ve Sanat Merkezleri Ders Seçim Formu Örneği

BİLİM VE SANAT MERKEZİ			
2012/1013 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI DERS SEÇİM FORMU ÖRNEĞİ			
Sevgili Öğrenciler; 2012/2013 Eğitim Öğretim yılı süresince almak istediğiniz dersleri aşağıdaki tablonun ilgili alanlarına "x" koyarak belirleyiniz. Seçim yaptığınız derslerle ilgili nihai karar kurum tarafından yapılacak değerlendirmenin ardından netleştirilecektir.			
Öğrencinin Bulunduğu Program:			
BYF1 (5. SINIF) ( )	BYF2 (6. SINIF) ( )	BYF3 (7. SINIF) ( )	
ÖYG1 (8. SINIF) ( )	ÖYG2 (9. SINIF) ( )	ÖYG3 (10. SINIF) ( )	
PD1 (11. SINIF) ( )	PD2 (12. SINIF) ( )		
Öğrencinin Adı Soyadı:		Sınıfı:	
Okula giriş çıkış saati:		Veli Cep Tel:	
		Okulu:	
		Öğrenci Cep Tel: ...	
5. SINIFLAR DERS LİSTESİ (BYF1)			
(EN AZ 3 EN FAZLA 5 DERS SEÇİNİZ)			
	DERS ADI	SAATİ	İSTİYORUM
1	Matematik	2	( )
2	Türkçe	2	( )
3	Sosyal Bilgiler	2	( )
4	Fen ve Teknoloji	2	( )
5	Tiyatro	2	( )
6	Görsel Sanatlar(.....)	1-2	(1) (2)
7	Müzik(.....)	1-2	(1) (2)
8	Yabancı Dil	1-2	(1) (2)
9	Bilişim Teknolojileri	1-2	(1) (2)
6-7. SINIFLAR DERS LİSTESİ (BYF2-BYF3)			
(EN AZ 3 EN FAZLA 5 DERS SEÇİNİZ)			
	DERS ADI	SAATİ	İSTİYORUM
1	Matematik	2	( )
2	Geogebra	2	( )
3	Türkçe	2	( )
4	Sosyal Bilgiler	2	( )
5	Tarih Bilimine Giriş	2	( )
6	Coğrafyaya Giriş	2	( )
7	Fen ve Teknoloji	2	( )
8	Fizik	2	( )
9	Kimya	2	( )
10	Biyoloji	2	( )
11	Olimpiyat Hazırlık-MAT.	2	( )
12	Olimpiyat Hazırlık-FİZ.	2	( )
13	Olimpiyat Hazırlık-KİM.	2	( )
14	Olimpiyat Hazırlık-BİY.	2	( )
15	Tiyatro	2	( )
16	Görsel Sanatlar(.....)	1-2	(1) (2)
17	Müzik(.....)	1-2	(1) (2)
18	Yabancı Dil	1-2	(1) (2)
19	Bilişim Teknolojileri	1-2	(1) (2)
8. SINIFLAR DERS LİSTESİ (ÖYG)			
(EN AZ 2 EN FAZLA 4 DERS SEÇİNİZ)			
	DERS ADI	SAATİ	İSTİYORUM
1	Matematik	2	( )
2	Türkçe	2	( )
3	T.C. İnkılap Tarihi	2	( )
4	Tarih	2	( )
5	Coğrafya	2	( )
6	Fizik	2	( )
7	Kimya	2	( )
8	Biyoloji	2	( )
9	Görsel Sanatlar(.....)	1-2	(1) (2)
10	Müzik(.....)	1-2	(1) (2)
11	Yabancı Dil	1-2	(1) (2)
12	Bilişim Teknolojileri	1-2	(1) (2)
13	Bilgisarda Programlama Tek.	1-2	(1) (2)
14	Türk Dili ve Edebiyatı	1-2	(1) (2)
	.		
	.		
	.		
	.		